

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési ár:
Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65. szám.
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is.

II. év.

Budapest, 1898, csütörtök, október 20-án.

289. szám.

A gépész.

(p-d.) Kegyetlen problema elé állította ma Kossuth Ferencz az ország jámbor népét, amely még szeretne hinni szónoklatokban, parlamenti vitákban s egyéb efféle jökben. Kimondotta, hogy ők — már mint az obstruálók — nem az állam gépezetét akarják megakasztani, nekik csak a gépész nem tetszik, annak a helyébe akarnak mást tenni, azért obstruálnak.

Nem tehetünk róla, nekünk e szavak hallatára az a bizonyos mondat jut az eszünkbe, amelyet a gimnázium filozófiai osztályában tanultunk s amely eként hangzik: Charilaus azt mondja, hogy minden thébai férfi hazudik; ámde Charilaus is thébai férfi; ha tehát igaz, amit Charilaus mond, akkor ő is hazudik, tehát nem igaz, hogy minden thébai hazudik, ha pedig nem igaz, amit Charilaus mond, akkor igaz az, hogy minden thébai férfi hazudik és Charilaus mégis csak igazat mondott, noha hazudott. Kicsi gimnázistakorunkban nagyon megbámultuk ennek a mondanak a rejtelmességét, de azért mégis csak boszankodtunk, hogy miért kell ilyen bolondságokkal töltenünk az időt. Az élet ugy sem produkál ilyen szofizmákat.

Dehogyan nem produkál.

Ime az obstrukció kijelenti, hogy ő neki csak a gépész, csak a Bánffy kormány nem tetszik; álljon csak más

a gépezet élére, majd másképp lesz minden. A thébai példa nyomán már most így szólnak majd a jó emberek, akik adnak még valami keveset a parlamentárizmusra: Ha igaz, hogy épen csak gépész-csere kell az uraknak, miért akarják akkor elhíttetni velem, hogy az indennitásra nincs szükség, hogy annak tárgyalására van még idő bőven, hogy a közös vámterületre átok nehezedik, hogy a kiegyezés rossz, hogy junktim van és az igen gonosz dolog. Ha igaz, hogy csak más gépész kell, akkor népbolondítás az a sok szóbeszéd, meg kritika, amivel a javaslatokat, a tényeket és a sejtéseket a fekete földig lerontják; akkor tessék abbahagyni minden beszédet jobbról is, balról is és csináljunk egyszerű hangpróbát, aki tovább győzi a kiabálást, az marad a győztes és jön az új gépész.

Ha igaz, hogy csak más gépész kell, hol marad akkor a negyvennyolcas elvek szentsége? Hol marad az a kitűnő alkalom, amelyet nem szabad elszalasztani, mert most talán meglehet csinálni a külön vámterületet? Azt tudják a függetlenségi pártok, hogy az új gépész se lesz negyvennyolcas, hanem megint csak hatvanhetes lesz. Tehát a függetlenségi párt kemény harcába viszi a függetlenségi lobogót azért, hogy hatalomra segítsen egy kiegyezéssel kormányt. Hogy közben az ő elveit is meglepázhatják, ki törődik azzal?

Avagy azért kell új gépész, mert ez

a kormány a junktim alapján áll. Ötven-szer kijelentette a kormány, hogy ráfogás ez az állítás, hogy nincs junktim a kvóta és a kiegyezés között. De ha mégis lenne? Ha mégis lenne junktim és — mondjuk — Apponyi Albert állana a gépezet élére, akkor gyerekjáték ez a mostani obstrukció, amelyet ő ellene kellene kezdeni.

Mert nem szabad elfelejteni, hogy a junktim a nemzeti párt találmánya. A nemzeti párt lapjai kezdték követelni a junktimot 1896. tavaszán, kijelentvén számos vezércikkben, hogy a hazát árulja el a kormány, ha nem követeli a junktimot. Sőt a hírlapi campagne után föllállott Horánszky a Házban és nagy beszédben követelte a kormánytól a junktimot. Lukács László nem csinálta meg, az ellenben isteneknek való látványosság lenne, hogy Horánszky Nándor, ha ő reá kerülne a vicze-gépészség, a pénzügyi tárca, hogyan védekeznek Kaizl doktor ellen, ha az a junktimot találná követelni Horánszky képviselő ur argumentációja alapján. Megadná ő és pártja az osztrák miniszter követelést? Akkor nem lehet az olyan gonosz dolog s akkor minek az új gépész? Nem adná meg? A Bánffy-kormány se adta meg. És mégis azok kiabálnak más gépész után, akik két éve maguk követelték azt, ami ma még ráfogás, vagy sejtés formájában is halálos véték.

Az obstrukciónak csak más gépész kell? Attól aztán menten megváltoznának

A halál után.

(III. Béla és Chastillon Anna.)

Csikorgó téli időben elromlott a székesfehérvári püspöki palota és kert mellett elhuzódó vizesatorna. A városi magisztrátus elrendelte a kiigazítását s összeszedett néhány öreg munkást, mert a fiataloknak más dolga volt (minthogy 1848. telén történt a dolog).

Az öreg munkások dolgoztak, piszmogtak egész december ötödikéig, amikor is az egyik egy nagy kőbe vágta a kapáját.

Szép piros márványkő volt s amint köröskörül ásták, fölvetta a márványkő egy tökéletes koporsó formáját. Az a, csakugyan, koporsó. Felszakították a fedelet s láttak benn egy női tetemet, ezüst koronával fején.

— Egy királyné! kiálták s volt annyi becsület bennük, hogy nyomban visszatették a fedelet s két munkás szaladt a városházára jelenteni.

A városban legott elterjedt a hír s mire a tanácsbeliek előjöttek, már nagy tömeg állta körül a koporsót. Most még egyszer kinyitották a koporsót, hogy a tetemet megvizsgálják. A kézperecen egy gránáttal diszitett gyűrű volt, s a gránátba egy lantoló szirén volt bevéve. A jelenlevők ájtatos érzésekkel álltak körül az ismeretlen királynét, s meg-

döbbenve látták, hogy néhány arany csipke-foszlány és egy darab fátyol is épségben maradt.

A korona kétségtelennek mutatta, hogy egy királynét találtak a munkások. De melyiket? Alkalmasint egy Árpádházi királyné lehet, mert nagyon régen kellett itt pihennie. Testét annakidején közvetlenül a márványkoporsóba tették s szétromlott alakjának körvonalai lerajzolódtak a márványra. A lelketlen kő addig nézte-nézte századokon át a holt királyasszonyt, hogy fölszította a formáit. Tükre lett a királynénak s mutatja még akkor is, mikor már ő csak inkább por és csont-rakás.

E körvonalak, melyek beették magukat a kőbe s ott vannak rajta a mai napig, mint egy letörülhetetlen lehelet, legalább is öt-hat századot látszottak jelenteni. A székesfehérvári hatóság tehát tisztában volt azzal, hogy a lelet végtelenül fontos és értékes.

Rögtön elrendelték az ásatás abbanahagyását hadd vigye a továbbit szakértő ember, s az ezüst koronát és a gyűrűt felküldték a nemzeti muzeumnak.

Ott aztán Érdy János muzeumőr vette kezébe az ereklyéket s a gyűrű czimere csakhamar rávezette, hogy ki a halott. Csak a czimer-könyvekben kellett megnéznie, hogy melyik családé volt a lantoló szirén. Hát a

Chastillon-családé volt, melynek utolsó sarját, Anna antiochiai hercegnőt, III. Béla magyar király vette el. Szép görögarcú nő volt, mint a krónikák följegyezték és igen jószágos asszony.

Érdy jelentést tett a dologról a honvédelmi bizottmánynak és bemutatta a koronát és a gyűrűt. A honvédelmi bizottmány elrendelte, hogy Érdy azonnal menjen Fehérvárra és folytassa a hatóság közreműködésével az ásatást. De midőn mingyárt három vagy négy nap mulva megjött az Érdy tudósítása, hogy III. Béla holttestét is megtalálták, a honvédelmi bizottmányban feldördült Nyári Pál:

— Sokveszedségünk van most az előfejedellemmel, nem érünk rá örülni, hogy egy holtat találtunk.

A lélet nem is vert fel akkoriban nagy port. Minden percz új és új szenzációt hozott. Diadalmamor vegyült nagy csüggedések közé. Ha egy-egy csatát megnyertünk, vérszemet kapott a magyarság s mingyárt fel akarta szabadítani még Lengyelországot is és tudja isten mit még; ha pedig vesztettünk egy csatát, mélységes levertség fogta el a nemzetet. Ily viszonyok közt szegény III. Béla nem igen részesült nagy figyelemben.

Pedig december 11-én az ő vörös márvány koporsója is előkerült. Ott feküdt neje

Magyarország mindennemű gazdasági és pénzügyi viszonyai. De hiszen az obstrukció még mindig új gépész után kiáltozott, Tisza idején, Szapáry idején. Ezenfelül pedig panaszkodott az ellenzék az is, hogy nincs parlamenti váltógazdálkodás, emberemlékezet óta ugyanaz a párt a hatalom. Pedig a gépész állás körül történtek változások. De hát hogyan is lehetne nálunk váltógazdálkodás? Amikor ilyen pillanatban géne nélkül kijelenti, hogy ő bizony nem törődik elvekkkel, neki meglehetősen mindegy minden, neki csak egy kell: Bánffy feje, hogy aztán új gépész ellen obstruálhasson. Eléggé kompromittálja a parlamentet az obstrukció önmagában is, de amikor a haza képviselői nem állják ennnyire nyíltan hirdetni, hogy az elv, a meggyőződés csak indok a gépész-csere kiszorítására, akkor igazán a közvéleményt kell az okosabbnak tartani, amiért oly keveset törődik az egész patáliával.

Ámbátor mégis csak úgy lesz, hogy igaz az új gépész után való vágyakozás. Mäskülönbén nem lehetne megmagyarázni, hogy azok az urak, akik a nyáron majd meghaltak a külön vámterülettel való félelmükben, most ősszel azt hirdetik, hogy csak a külön vámterületben van az üdvösség; érthetetlen volna a filalomfák szaporodása, a junktimnak előbb követelése, aztán elátkozása.

Hanem azért annyira még sincs ez az ország, hogy ennyi szilárd elvhűség, ennyi következetesség, ennyi parlamenti érzés kedvéért belemenjen a gépészcserebe.

A morfondírozó természetű emberek pedig rázzák majd a fejüket, hogy: lám, igazán nem hitték volna, hogy még az obstrukció is tud romlani. Pedig tud. Tavalý még anathémával sújtotta azt a hivat, aki ki merte mondani, hogy más kormánynak megadnak mindent. Az idén pedig a párt feje hirdeti ezt a tételt, a thébai Charilaus dicsőségére.

POLITIKAI HIREK.

A képviselöháznak délelött tíz órákor ülése lesz.

Ki a titkolódzó? A nemzeti párt mai értekezlete elé nagy kíváncsisággal tekintettek a politikusok, de leginkább a szövetségkereső függetlenségi párt, mert ma kellett volna eldölnie, hogy a nemzeti párt nyíltan is obstruál-e, vagy csak úgy glauce-keztüben segít itt-ott. Magában a nemzeti pártban eltörök ez iránt a nézetek, s bár szeretőnek a kormánynak minél több kellemetlenséget okozni, mégis nagy habozás mutatkozott e következményeiben nem csekély horderejű elhatározásnál. Mindamellett a boldogító igent szivdobogva várták ma a szélsőbaloldal harcias kedélyü matadorjai. Azonban a nemzeti párt ma is szégyenlősen és szemlesütve tért ki a határozott vallomás elől. Nem-et fáj mondanía, az igenre nem meri magát ráhatározni; tehát azt határozta, hogy fentartja előbbi határozatát, hogy mindaddig, míg a kormánynak a kiegyezkedésekre vonatkozó szándékait tüzetesen nem ismeri, sem mi-féle napirendet el nem fogad. Ez idő szerint továbbmenő határozathozatalnak szükségét nem látja. Szóval, a nemzeti párt nem határozott ma se semmit s jövődö politikáját és terveit mélyseges homály takarja úgy a kormány, mint a közvélemény előtt. De míg a kis hamis így titkolódzik, addig fenkölt páthoszsza követeli, hogy a kormány meg minden részletet mondjon el apróra a kiegyezkedésnél jövőre követendö eljárásában.

A kormány, nézetünk szerint, ellenkezőleg inkább abban hibázott, hogy már eddig is többet beszélt, mint kellett volna, mert követendö eljárása a másik szerződö fél eljárásától is függ. Am a nemzeti párt jövődö eljárása csak a saját elhatározásától függ — de azért mégse őszinte.

Ugyancsak ma délután hat órákor a függetlenségi és 48-as párt értekezletet tartott az in-

demnity-javaslatlalt szemben elfoglalandó álláspont megbeszélésére. Az értekezleten csak kevesen jelenetek meg. A párt régi oszlopos tagjai közül sem Bölvös Károly, sem Komjáthy Béla nem jelentek meg. Mindössze tizenötön voltak, akiknek jelenlétében Kossuth Ferenc az értekezletet megnyitotta. Beható vita után a párt abban állapodott meg, hogy nemcsak az indemnity ellen, hanem, mint már eddig is, annak napirendre tűzése ellen is erőlyesen állást foglal.

Mentelmi ügyek. A képviselöház mentelmi bizottsága Chorin Ferenc elnöklése alatt ma ülést tartott, amelyben Schmidt Gyula előadó referálása mellett a Házhoz újabban érkezett mentelmi megkereséseket vette tárgyalás alá. A mentelmi jog felfüggesztésének javaslatba hozását határozta el a bizottság Molnár Károly és Bartha Miklós képviselőkre nézve (párviadal vétsége), továbbá Okolicsányi Lászlóra és Mócsy Antalra nézve (rágalmazás vétsége) és végül Olay Lajosra nézve (az ismeretes Lepsényi-esetben vétség elkövetésére való felbujtás), Sima Ferenc egyik mentelmi ügyében (nyilvános rágalmazás) az iratok előzetes kiegészítését találta a bizottság szükségesnek. Sima másik mentelmi ügyében pedig (becsületsértés) a mentelmi jog felfüggesztésének megtagadását hozza javaslatba. Végül ugyancsak Simának a mentelmi joga állítólagos megsértése miatt tett bejelentésére annak kimondását javasolja a bizottság, hogy a kérdéses esetben Sima képviselői mentelmi jogán nem esett sérelem. A bizottság megállapodásainak a Házban való képviselésével Schmidt Gyulát bízták meg s ezzel az ülést véget ért.

Csöndes ülés.

(Az országgyűlésből.)

Semmi, amiről külön is érdemes volna beszélni. A szélsőbal obstruált, a többség a folyosón szórakozott — a karzat természetesen unatkozott.

S Hentallér a folyosón mégis azt mondta: — Ez nagyon érdekes ülés.

Még is magyarázta, hogy miért. A nemzeti párt ugyanis napok óta vajjudik már és a konferenciákon nem tud megállapodni, hogy támogassa-e az obstrukciót vagy sem. Az Apponyi emberei valósággal obstrukciót csi-

mellett; csak egy pár arasznyit kellett odább ásni. Nagy, sokkal nagyobb koporsó volt ez, és a nagy csontok is mutatták, hogy ő felsége hatalmas termetű ember volt. Személyazonosságához hasonlóan nem fér kétség, mert az ő fején is ezüst korona volt és jó, hogy ezt a koronát a fejére tették, mert most anélkül nem érné az a tisztesség, hogy dicső utódja. I. Ferenc József hétszáz esztendő múlva olyan királyi pompával temetteti el, aminörül akkor, mikor ő élt, még nem is álmodhattak. Boldog király, kinek tetemeinél hétszáz év múlva megzendül még egyszer a halotti szent beszéd édes anyanyelvén, de már nem úgy „mie vog muc isa purr es homuch vogmuk“, hanem a kifejlödött, megszépült zengzetes magyar nyelven, hogy „meg mindig itt vogmuk es nem lettünk por es hamu, hanem élünk es növekedünk.“

A király egyébiránt jól el volt látva a hosszú utra jelvényekkel, mintha csak érezték volna az eleink, hogy valaha bizonyítékokra lesz szüksége. Nyakáról ezüst lánczon zománcoz nyakdisz-encolpum függött, jobbjobban egy feszületet tartott s ugyancsak ezen a karján egy ezüst karperecz volt, mutatoujján gránátos aranygyűrű a következő bevéselt szavakkal: Abdullah ibn Muhamed (Abdallah Muhamed fia). A balkezében ezüst kormánypálcát tartott és emellett ezüst kard feküdt, lábain pe-

dig ezüst sarkantyuk voltak, melyeket hajdan aranyszalag tartott.

Ez ásatások alkalmával még más koporsókra is találtak, valószínűleg rokonok csontjaira. Az egyik koporsóban, mely azonban csak mészköböl van kifaragva, egy férficsontváz feküdt. Érdekesebb a negyedik sir, egy nő csontváza, egy áldott állapotban levő nőé. Mert magzatcsontokat találtak medenczében.

De ez utóbbi csontok nem érdekelnek, fel sem deríthető, kik lehettek. A király névtelen jegyzője lusta volt egy kicsit az események elbeszélésében, kevés adatot hagyott ránk a Béla-salatti eseményekről is.

A székesfehérvári koporsók most már megkezdik bolyongásukat, mely 1848 óta egész a holnaputáni napig fog tartani. Érdy felvitte a koporsókat a Nemzeti muzeumba s itt voltak egész 1862-ig. Milyen szerencse, hogy a nagy király künn volt tizenkét évig a csarnokban s nem kellett a meghódított földben bent feküdnie. Az ő örök álmából is kiesett ez a tizenkétéves zavaró részlet.

A mondott évben átvitték a koporsókat a budavári plébániatemplom kriptájába s eltemették egyházi szertartással. Már-már azt lehetett hinni, hogy végre igazi helyükre érkeztek ő felségeik, midön 1883-ban a koronázási templom restaurációja annyira haladt,

hogy a csontokat ki kellett venni a megszüntetett régi kriptából. S addig, míg az új krypta elkészül, ismét nem volt helyük. S azonfelül még olyas valami is történt, amit még kevésbé értettek volna meg azok a magyarok, akik Béla királyt 1192-ben április végén eltemették a már leirt jelvényekkel, nagy siránkozás mellett. A királyi pár csontjait Török Aurél tudósunk elkérté Treforttól, hogy tanulmányozni fogja őket. Mit tanult rajtuk, mit nem, azt mi se nem tudjuk, se föl nem foghatjuk, hanem hogy e szegény csontoknak át kellett esniök ezen is, az már a III. Béla sorsához tartozik, ki, ugyszólván, több viszontagságon ment át a halála után, mint életében.

A templom végre elkészült és a vándorló hamvakon, melyeknek temetetlen voltáról egy-egy mélabus ujdonság bukkant fel néha a lapokban, végre akadt egy magyar ember, akinek a szive megesett. Ez a magyar ember épen a legelső magyar ember volt: a király, aki rokonokul vállalta elődeit, talán, gondolta magában nagy szomorúságában: egygyel több vagy kevesebb halottam legyen-e, nekem már nem számít. Ferenc József elrendelte tavalý, hogy diszes emléket állítsanak elődeinek az ő költségén s pompával temessék el a koronázási templom szent háromság-kápolnájába.

Van egy magyar népmese, melyben egy király megindul az ellenségei ellen, utközben

nálnak a pártkonferenciákon, csak hogy a végleges határozatot egyideig késleltessék. A szélsőbal tehát most voltaképen nem a kormány ellen obstruál, hanem időt akar adni a nemzeti pártnak, hogy a maga belső obstrukcióján átessék és elszánja magát haragra vagy békességre.

Szóval Hentaller szerint ez történik:

— Ebben az ülésben a szélsőbal nem engedi a kormányt szóhoz jutni, mert a nemzeti párt még nincsen vele tisztában, hogy a szélsőbal akarja-e támogatni vagy pedig a kormányt.

Ezt a kis szolgálatot ma Szinay Gyula, Holló Lajos, Kossuth Ferencz és Blaskovits Ferencz végezték. Azonfölül Endrey Gyula is interpellált, az is csak, hogy az ülést kibuzza. De vontatva és unalmasan ment az egész. Szinte szenzáció-számba ment, amikor ebben a csöndben az öreg Lakatos Miklós a jegyzői székből egy közbeszólásra vetemedett.

Láng Lajos hirtelen megfogta:

— De jegyző ur...

Ezen még leginkább nevettek. S hogy Molnár apátról se feledkezzünk meg, a napirend előtt ő is szerzett egy kis mulatságot, mert szót kért, hogy helyreigazítsa egy — félre magyarázott módhatározót. A komáromi apát kijelentette, hogy „mindenáron” akarja ugyan a kiegyezést, de csak az „igazságost.” Az ő módhatározóját tehát — mondotta — nem szabad a jelzőjétől elszakítani.

Igy védte meg a néppárti grammatikát.

A képviselőház ülése.

Láng Lajos elnököl. A jegyző bejelenti, hogy Endrey Gyula interpellációt jegyzett be a helységnevekről szóló törvény végrehajtása tárgyában.

Az ülés végére marad.

(A félremagyarázott módhatározó.)

Molnár János napirend előtt kijelenti, hogy az ő tegnapi nyilatkozatából a pénzügyminiszter félremagyarázta a módhatározót. Azt mondta ő, hogy „mindenáron kívánja az igazságos kiegyezést. A jelző nélkül itt a módhatározót nem szabad ezíteni.

egy temetetlen holttestet talál, megáll és a saját költségén eltemetteti.

A főemberei fitymálják ezt a gyerekes szándékát, intik, hogy ne mulasztson itt időt a temetéssel, minden percnyi késedelmzés végzetes lehet, de a király nem enged s makacsul megmarad tervénél, hogy ott vesztogel, míg el nem temetik a holtat.

Mikor aztán a temetés után megindul kétséges útjára, honnan, honan nem eléje toppan egy ember és a szolgálatába szegődik.

A király igen megszereti a hozzásegődött embert, aki mindenekben tanácsol neki s ő mindenben követi a tanácsát s e hatalmas besugó tanácsa által minden ellenségét megveri, országokat, népeket hódít és trónját olyan fényre emeli, amihez fogható még nem volt a világon.

Ekkor az ő okos tanácsadóját is megakarja jutalmazni és egy országot kínál vala neki, de a rejtélyes jövevény így szól:

— Semmire sincs szükségem; sőt most már itt hagylak megszerzett dicsőségemben, amelyre segítettetek, mert tudd meg, hogy jó tettért jót várj. Én vagyok az a holt ember, akit eltemettettél.

Ah, dicsőséges Béla király, hátha halotaidból még egyszer megmozdulnál és te is ilyenképen segitenél a királynak... Vagy talán megis kezdted és már most is te sugalmazod a gondolatait.

(A napirend-vita.)

Szinay Gyula ellenzi az indennity napirendre tüzését, mert nem bizik a kormányban.

Kossuth Ferencz: sajnálja, hogy a javaslat tárgyalásánál a miniszterelnök többnyire távol van a teremből. Az utóbbi időben szokássá vált, hogy a kormányok nem kormányoznak rendes költségvetéssel, hanem kiegészítő eszközökkel. Ez pedig az alkotmány sérelmével jár. Deák Ferencz mondotta ezt, akire a jobboldal oly sokszor hivatkozik. De ő úgy látja, hogy Deák Ferencz szelleme távol van a Házból, a helye üres s ha élne, akkor is alighanem üresen állna a helye.

Bartha Miklós: Nem választanák meg!

Kossuth Ferencz azután hangoztatja, hogy a budgetjog az ország egyik legalkotmányosabb és legfontosabb joga; ezt meg Tisza Kálmán mondotta, aki most közlegény ugyan, de alighanem olyan közlegény, mint Latour volt a gránátosok közt. Ne csodálkozzanak hát, hogy ha az ellenzék nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, akkor nem adja meg neki az indennitást és bizalmatlanságát tanúsítja mindazokkal az eszközökkel, amelyeket szintén Tisza Kálmántól tanult. Hogy is érdemelne Bánffy báró bizodalmat, mikor utját állja annak a végre bekövetkezett eshetőségnek, hogy Magyarország gazdaságát önállóan berendezhesse? A kormány nem kiméli a függetlenségi párt legszentebb ideáljait, a függetlenségi pártnak sincs oka kimélnie Bánffy Dezsőt (Zajos helyeslés a hal és szélső baloldalon.)

Azután a pénzügyminiszter tegnapi beszédével foglalkozik. Lukács László tegnap lándzsát tört Apponyi Albert fölött, de lándzsája eltört, anélkül, hogy Apponyit megsértette volna. Lukács azt mondta, hogy az indennityre azért van szüksége, hogy a gépezet meg ne akadjon. Erre ő kijelenti: A függetlenségi párt nem akarja megakasztani a gépezetet, de azt akarja, hogy más gépész álljon a gépezet élén. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Hogy is állhat a kormány indennityvel a Ház elé, mikor tudja, hogy az ellenzék bizalmatlansággal van iránta? Lukács László azt is mondotta, hogy a kvóta-kérdésben nincs semmi megvilágítani való. Figyelmezteti a pénzügyminisztert, hogy amidőn Kaizl és Bilinszki kijelentéseit semmisenek jeleníti ki, kevésbé volt óvatossá Bánffy bárónál és már kiejtette szájából ama bizonyos sajtót. Az indennity napirendre tüzését nem kívánja.

Holló Lajos utal arra, hogy Ausztriában csak a kvótának tetemes felemelése árán tartják lehetségesnek a kiegyezést. Ez a feltétel odaát, a miből kiviláglik, hogy ott merőben más kiegyezést tárgyalnak, mint itt. A kormánynak nincs kellő bátorsága megadni azokat a fölvilágosításokat, amelyeket az ellenzék az ország érdekében kíván. Ha a kormánynak bátorsága volna, akkor kiállana és kijelentené, hogy bármi következik is: én kvótát nem emelek. Ez nyílt és hatásos álláspont volna. Vagy megtehetné azt is, hogy kijelentené, hogy igenis elkövetkezett a kvótafelemelés ideje. Ez érthető volna. De a kormánynak ily eljárásra nincs bátorsága. Bánffy bárónak csak arra volt bátorsága, hogy szembezálljon a nemzet közérzelmével és volt bátorsága pénzzel és fegyveres erővel utját állni a nemzeti erő megnyilatkozásának és biztosítani magának a többséget. Nos hát, lesz az ellenzékben is bátorság szembezállni a Bánffy Dezső személyes bátorságával és lehetetlenné tenni ennek a kormánypolitikának folytatását.

A kiegyezést bírálja azután, azt fejtegetvén, hogy a vasuti tarifában és némely ipar dolgában micsoda áldozatok foglaltatnak Magyarországra részéről a kiegyezés fejében s azzal végzi beszédét, hogy Magyarországnak továbbra is Ausztria táplálásánál kell szolgálnia. Az udvar és dinasztia előítélettel viseltetik az önálló magyar közgazdaság iránt. De hiszen az egyházpolitikát keresztülvitték, bár az udvar ellenzete s az egyházpolitikára nem kötelezte törvény a kormányt, mint a gazdasági önállóság behozatalára? S minő szerencsétlenség támadhat vajjon az obstrukcióból? Német lesz az udvar és a hadsereg? A közös minisztériumokat felviszik Bécsbe, az udvar is elköltözik Budapestről, a diplomácia Ausztriát fogja, képviselni Magyarországot kárára s bekövetkezik talán az a szerencsétlenség is, hogy Magyarország kormányzóik nem azok a férfiak fognak ülni, akiket a nemzeti akarat emelt oda, hanem a császári udvartól ideküldött férfiak, hogy pénzzel és fegyverrel biztosítsák maguknak a hatalmat? No hát, mind ez a szerencsétlenség már bekövetkezett. (Zajos tetzés az ellenzéken.) Beszél azután a vámankétről, melyet tisztára ámitó ezézáttal hivatkozta össze. A függetlenségi párt lehetetlenné akarja tenni a kormányzást ennek a politikai rendszernek, ezért tagadja meg az indennitynek még napirendre tüzését is.

Öt perc szünet után Blaskovits Ferencz szólal fel s ő is ellenzi az indennity napirendre tüzését.

A vita folytatását ezután holnapra halasztja az elnök.

(Az interpelláció.)

Endrey Gyula interpellálja a belügyminisztert, hogy miért nem hajta végre a helynevekről szóló törvényt, amelyet már mintegy nyolcz hónappal ezelőtt szentesített a király? A szász képviselők ezért léptek ki a kormánypártból s egy nagy szász hölgybizottság Bécsbe utazott, hogy megakassza a törvény végrehajtását. S a törvény most sinec végrehajta. Kérde ennek okát.

Perczel Dezső belügyminiszter válaszol az interpellációra, mert ez az ügy az ő hatásköréhez tartozik. A törvény előírja az eljárás processzusát: hogy meg kell hallgatni a községeket s országos törzskönyvező bizottságot kell alakítani, mely a változásokat eszközölje. E dologban nagyon sok történt s nemsokára meg is alakul a bizottság, mely hivatalos lesz a törvény értelmében és szellemében a helységneveket megváltoztatni.

Endrey Gyula válasza és a belügyminiszter viszonzválasza után a többség a miniszter választát tudomásul veszi.

KÜLFÖLD.

Németország és a Vatikán. A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung” jelenti: Biztos értesülésünk szerint Bülow vatikáni követ helyére, aki nyugalmába vonul, Rothenhan báró berni követet szemelték ki. Berni követő valószínűleg Bülow Alfrédet, Poroszország oldenburgi követét nevezik ki, akinek utódja valószínűleg Henckel-Donérsmark gróf, a luxemburgi miniszterrezidens lesz. Az utóbbinak utódjával Mumm-Schwarzenstein titkos tanácsost, a külügyi hivatal eddigi előadóját emlegetik.

A kiegyezés.

(Távirati tudósítás.)

Az osztrák kiegyezési bizottság ma folytatta a kiegyezési javaslatok általános tárgyalását.

Menger képviselő az elnöknek és a pénzügyminiszternek a kiviteli bonifikációkra vonatkozólag kifejtett álláspontja ellen fordul és azt mondja, hogy a két állam tényleges kivitele után adott bonifikáció révén Ausztria a követett adók mellett évenként 400.000 forint kárt szenved. Ez az összeg a legközelebbi években valószínűleg rohamosan és tetemesen emelkedni fog. A magyar kormány ügy állapítja meg vasuti tarifáit, hogy a magyar cukrot és szeszt nem a külföldre, hanem az osztrák tartományokba viszik. Ilyen módon Magyarország minden métermázsa magyar cukor után, amely nem a külföldre, hanem Ausztriába megy, két- és egypedig forinttal kevesebb bonifikációt fizet.

Menger a cukor-bonifikációkat illetőleg az eddigi termelési kulcs megtartása mellett szól és azután áttér a követett adók, majd a junktim kérdésére. A magyaroknak a kvóta tetemes emelése reményében koncessziókat tettek; ámde a magyarok nem akarják emelni a kvótát. A gazdasági képesség alapján a kvóta emelését kell megkövetelni. Amíg erre nézve előttünk nincs a meggyezés, addig nem szabad a kiegyezés fölött véglegesen határozni. Ezután a valutakérdéssel foglalkozik s bírálat alá veszi az ötkoronások kibocsátását és Schlesinger fejtegetéseivel polemizál. Kifogásolja a bank-statum rendelkezéseit; fejtegeti a koronaértékről szóló törvény befolyását a magánviszonyokra és egyebek közt aggályosnak tartja, hogy a miniszternek joga legyen külföldi fizetőeszközök elfogadását eltiltani.

Most megszakították a délelőtti ülést s délután újra összeült a bizottság.

Ekkor Menger képviselő (beszédét folytatva) sajnálja, hogy a déli vasut-államosításának akadályait még nem hárították el és kívánja, hogy a magyar ipar megerősödjék, de nem olyan eszközök által, amelyek okvetlenülül közgazdasági válságra vezetnek. Sajnálja továbbá, hogy Ausztria és Magyarország szociális törvényhozása között nincs meg az egyöntetűség. Azután a követett adók mindennemű felemelése ellen fordul és polemizál a kormány középosztály-politikájával. Végül kijelenti a szónok, hogy ha nem törlik el a nyelvendeleteket, heves és kiméltelen harcot fognak folytatni a kormány ellen.

Peschka képviselő a bankkérdésről szólva, azt mondja, hogy az osztrák mezőgazdák külön központi mezőgazdasági jelzálogbank létesítését óhajtják, amely hitelt nyújtana a mezőgazdáknak, és egy központi szövetkezeti pénztár létesítését porosz minta szerint. A kereskedelmi és vámszerződésről szólva, hangsúlyozza, hogy a magyar tarifapolitika nagyon megkárosítja Ausztria mezőgazdaságát. Az osztrák malomokat és mezőgazdákat érzékenyen sújtó, törvénytelen őrleési forgalomnak a megszüntetése nem engedmény, hanem természetes dolog. A szónok kívánja továbbá, hogy a Magyarországgal való állategészségügyi egyezmény nem rendelet útján, hanem a kereskedelmi és vámszerződés rendelkezéseként hajtassák végre. A magyar pénzügyminiszter a magyar országgyűlés tegnapi ülésén azt mondta, hogy az osztrák kormány bizonyos kötelezettséget vállalt azért, hogy azokat a rendelkezéseket, amelyek szerződés jellegével bírnak, változatlanul fogja elfogadtatni. Erre a szónok kijelenti, hogy mivel a szerződés rossz, az osztrák iparnak mitsem használ, a mezőgazdaságot megkárosítja, módosítása pedig lehetetlen, a javaslatok elvetendők.

Axmazz kijelenti, hogy a kiegyezési javaslatok rendelkezései Ausztriát gazdaságilag tönkre tennék és szemére veti a kormánynak, hogy a Magyarországgal folytatott tárgyalásoknál Ausztria érdekeit nem tudta úgy megvédeni, mint a magyarok a magukét. Visszapillantást vet Ausztria gazdasági életére a dualizmus kezdete óta, konstatálja. Magyarország gazdasági és iparinagy föllendülését és a szociális törvényhozás kiépítését sürgeti. Majd a bankkérdést fejtegeti. A javaslat sokkal nagyobb támogatásban részesíti Magyarországot és a magyar hitelviszonyokat. A bankstatutum nincs tekintettel a közép- és kisiparra. Az autonóm vámterület fölállítására Magyarország részéről mind a két államnak ártana. A magyar kvóta esetleges emelése semmiképp sem ér föla kiegyezési javaslatok hátrányaival. A keresztényszociális párt csak oly kiegyezéshez fog hozzájárulni amely a monarchia két felének gazdasági erejével igazságosan vet számot. A szónok végül óva inti a kormányt, nehogy esetleg arra ragadtassa magát, hogy a kiegyezést a 14. §. segítségével vigye keresztül.

Erre a tárgyalást megszakították és az ülést bezárták.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Brisson lemond.

Páris, október 19.

Erősen tartja magát az a hír, hogy Brisson mindenesetre lemond, akármilyen lesz a kamarai választások eredménye. Helyét Bourgeois foglalná el.

Páris, október 19.

A „Matin” szerint Brisson miniszterelnök belefáradt a kormányzásba és kész volna lemondani. Minisztartársai állítólag már új miniszterelnökjelöltet keresnek. Jelöltül Bourgeois minisztert emlegetik.

A hivatalos czáfolatok dacára az „ECHO de Paris” és a „Parisienne” ismétlik, hogy a touloni arzenálban fontos előkészületeket tesznek.

Páris, október 19.

A Havas-ügynökség jelenti: A marne megyei Societé amical tegnap este Bourgeois miniszter és Walle belügyi államtitkár, továbbá Chauvine és Mourlan tábornokok tiszteletére ünnepélyt rendezett. A megyebeli hölgyek banketot adtak. Chanoine hadügyminiszter gyöngékedése miatt nem vett részt a lakomán. Valle pohárköszöntőjében azt mondta, hogy a polgári hatalom képviselői mellett egy tábornokot látván, abban újabb bizonyágát találja annak, hogy azok a kapcsok, amelyek a hadsereget

Franciaországhoz és a köztársaságokhoz fűzik, felbonthatatlanok. Az összeesküvésről szóló hírekre czélozva, tréfásan mondta Valle:

— Meg vagyok róla győződve, hogy sem önök, sem mi nem ijedtünk meg egy pillanatra sem.

Azután Bourgeois miniszter szólalt fel és pohárköszöntője végén a következő szavakkal fordult Mourlan tábornokhoz:

— Az ön egészségére iszom, tábornok; a hadsereg egészségére, amelyet szeretünk és tisztelünk s amelyre minden reményünket alapítjuk.

Mourlan tábornok azt válaszolta erre, hogy a polgárság és a katonaság között bizonyos eszmeközösség létezik, mely a honnak való szolgálatot biztosítja. A hadsereg és a nemzet felbonthatatlan egyetértésére ürti a poharát.

Páris, október 19.

A Havas-ügynökség kijelenti, hogy Fournier tengernagy visszatérésének Toulonba nem az a czélja, hogy a földközi-tengeri hajóraj állományát 10 páncélos hajóról ötre szállítsák le. Lockroy tengerészeti miniszter hozzájárult a vezérkar tervéhez a hajóraj újjászervezését illetően. A törv. keresztülvitele most van folyamatban.

Páris, október 19.

Hir szerint az az új faktum, amelylyel Bard, a semmitőszék bírja a Dreyfus-pör revíziójának szükségességét meg akarja okolni, annak a konstatálása, hogy a bordereau nem Dreyfus, hanem Esterházy írását mutatja, amint ez Esterháznak du Paty de Clamhoz intézett leveléből kitűnik, amelyben Esterházy azt mondja, hogy a bordereaut az ő írása után pauszálták. Képviselői körökben azt beszélnek, hogy Cavaignac azt akarja indítványozni, hogy vegyék el a revízió ügyét a semmitőszéktől, de ezt az intézkedést törvényes uton teljesen lehetetlennek tartják.

A német császár Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, október 19.

Tegnap este hét órakor a Yıldiz-kioszkban 120 teritékes diszebed volt a császári pár tiszteletére; a felségeken kívül részt vett benne az egész kíséret, valamennyi miniszter és főbb állami és udvari méltóság, a német nagykövetség és a német konzulátus valamennyi tagja nejeikkel és a török szolgálatban álló németek. Az ebédet három asztalnál szolgálták fel. A szultán, aki a fekete sarrénddel díszített tábornagi egyenruhában jelent meg, az asztalfőn ült. Jobbján a császárné foglalt helyet, balján Vilmos császár az első testőrgyalogsági ezred egyenruhájában az Imthas-renddel. A szultán nagyon élénken társalgott a császári párral. Pohárköszöntőt nem mondtak. Ebéd után a felségek megtekintették a tüzijátékot és az egész kioszk kivilágítását. A főhomlokaton, a mécséttel szemben, ez a figyelemreméltó török felirat állott:

„Eljen Vilmos császár!”

Az ebéd előtt a császár átadta a szultánnak I. Vilmos császár és Augusztus császárné szobrát.

Konstantinápoly, október 19.

A szultán Eulenburg gróf udvari főmarhallnak, Lucanus-nak, a titkos polgári kabinetiroda főnökének és Hahnke lovagnak, a katonai kabinetiroda főnökének, akik a fekete-sasrend lovagjai, a Nisan-el-Ifrikar-rendet, Bülow államminiszternek az Oszmanje-rend nagy szalagját és Marschall báró nagykövetnek a Medsidie-rend nagyszalagját adományozta, valamennyit gyémántokkal. A kíséret többi tagjai is kaptak különböző rendjeleket.

Berlin, október 19.

A „Strassburger Post” megerősíti azt a hírt, hogy Vilmos császár az esetre, ha hosszabb utja alatt baja esnék, a badeni nagyherceget a szükséges intézkedések megtételével bizta meg, mivel Henrik herceg Ázsiában van, a trónörökös pedig kiskoru.

Konstantinápoly, október 19.

Vilmos császárt ma reggel, amikor Jedikuléből Ejubon át a Meraszim-kioszkba és onnan vissza lovagolt, a török kíséretén kívül csak Morgen százados kísérte. Fél egy órakor a Meraszim-kioszkban a nagyköveteket és nejeiket fogadták a felségek. Holnap reggel 9 órakor lesz a jelzett sétautazás az anatóliai vasuton.

Berlin, október 19.

Prininél és Alexandriában a vele együtt elfogott olasz anarchistáknál az „Agitatore” cz. lapnak több számát is megtalálták. Ez az anarchista lap június 29-étől szeptember 19-ig Neuenburgban jelent meg. A lap több számából kiderül, hogy Prini és társai rendszeresen kapták. A lapnak július 13-iki számában a szerkesztői üzenetekben a következők állanak:

Alexandria d'Egyho P. . . Várjuk hireidet.

Hogy tetszik neked e lap?

A lapnak több száma nyugtatja egyes anarchisták pénzküldeményét, amelyeket Neuenburgba az „Agitatore” segélyezésére küldtek.

Prini mindig több példányt kapott a lapból és olasz társainak ő osztotta szét. A lap járt sok tuniszi olasz anarchistának is.

TÁVIRATOK.

A bécsi jubileumi kiállítás.

Bécs, október 19. A kiállítás elnökségének tegnapi hódoló táviratára ő felsége ma a következő választ küldte:

Amidőn a kiállítási bizottság nevében távirati uton kifejezett hódolataért a legmelegebben köszönetet mondok, nagy megelégedésemre szolgál, hogy ezt a nekem szentelt kiállítást a kiállítási bizottság fáradhatatlan buzgalmaiból és a kiállítók hazafias áldozatkészségéből oly fényes siker koronázta.

Ferencz József.

Kréta pacifikálása.

Kánea, október 19. A város teljesen nyugodt. A török családok elköltöznek a szigetéről.

Kánea, október 19. A tengernagyokkal tudták, hogy nyolcezer török katona kész a hajóra szállásra és csak újabb hajók érkezését várják.

A kínai császár állapota.

Peking, október 19. (Reuter.) A francia orvos az angol követ felszólítására látogatta meg a kínai császárt. A választás azért esett erre az orvosra, mert a többi külföldi követségekre jelenleg nincs orvos beosztva. Az orvos a császárt az özvegy császárné, King herceg és több mandarin társaságában találta. A császár jókedvűnek látszott és a legnagyobb tisztelettel bánt az özvegy császárnéval. Az orvos a császárt tüzetesen megvizsgálta s gyöngének és vérszegénységnek találta, úgy, hogy állandó ápolásra van szüksége. Konstatálta azonban, hogy közvetlen veszélytől nem kell tartani.

Megbüntetett orosz tisztok.

Szent-Pétervár, október 19. A hivatalos lap közlése szerint az andidsáni zavargások miatt a fergánai tartomány volt katonai kormányzóját, Povalov-Svejkovszki altábornagyot, továbbá Szaiczev ezredest, az osi kerület főnökét és mindazoknak a kerületeknek a főnökeit, amelyeknek lakossága a katonai tábor megtámadásában részt vett, megrovásban részesítették. Brjano ezredest és Koisevszki alezredest, a margilani és andidsáni kerületek főnökeit, továbbá Jenikejev kapitányt az aszakai kerület előjáróját el-

mozdították hivatalától. Végül lerendelték, hogy azokban a járásokban, amelyeknek a lakossága a zavargásokban részt vett, az összes községi és falusi előljárók elmozdítandók, a kiválóan érdemes férfiakkal azonban kivételt tesznek.

A Picquart-ügy.

Páris, október 19. A „Petite Republique” jelenti, hogy a Picquart-ügyben nem-sokára befejezik a vizsgálatot. Labori azután baladéktalanul érintkezésbe léphet Picquart-ral.

A francia események.

Páris, október 19. Mult éjjel a montmorency-i pályaudvar közelében a jelzőtáblákat irányító drótok közül kettőt bűnös szándékkal átszeltek. A vizsgálatot megindították.

Az anarchisták.

Biel, október 19. Tegnapi itt hét embert tartóztattak le, akik közül néhányat azzal gyanúsítanak, hogy a tett propagandájának hívei.

Elfogott szociálisták.

Varsó, október 19. Ma éjjel nagyon sok, javarészt az intelligens osztályhoz tartozó embert fogott el a rendőrség szociálista mozgalmak miatt. Az elfogottak közt sok a tanuló, technikus és hivatalnok. (N. Fr. Pr.)

HIREK.

III. Béla király a ravatalon.

A budavári Mátyás-templomban ravatalon fekszenek III. Béla királyunk és felesége, antiochiai Anna földi maradványai s ma egész nap úgy járt-kelt a nép a templomban, mint valami csodatevő bucsujárárhelyen.

A templom tornyán fekete zászlók lengenek, a nagy ajtót gyászlepel veszi körül, odabent pedig a szentélyben hatalmas ravatal körül száz meg száz gyertya és négy óriási kandeláber lobog, bágyadt világosságot szórva a ravatalon nyugvó két vörösrézkoporsóra, a feketébe vont falakra és oszlopokra.

A draperiák komor tónusát csak az itt-ott kiaggatott czimerek világos színei törik meg: itt III. Béla király, fehéroroszlános pajzsa, ott a régi Magyarországé a kettős kereszt, amott pedig a Chastilon-hercegi ház vörös-fehér czimerpajzsa.

A másfél méter magas ravatalon tegnap este helyezték el a kereszttel, pántokkal diszitett vörösréz koporsókat. A királyé valamivel nagyobb, mint a királynéé. Az elsőt III. Béla, a másodikon Anna felírás olvasható.

A koporsók mellett lábtól egy-egy biborvankos van, ezeken fekszenek azoknak az ereklyéknek a másai, amelyeket ezernyolczszáznegyvenyolczban Székesfehérvárott a királyi-pár sirjában találtak s most a csontok mellé téve a koporsóba zártak. Az egyik vankoson a királyné koronája és gyűrűje, a másikon a király ezüstkoronája, jogara, kardja, gyűrűje, nyakláncza, sarkantyúi és karperece. A másolatok az iparművészeti muzeumban készültek s a temetés után a nemzeti muzeum tulajdonává lesznek. A ravatal fölé ezüsttel áttört feketeselyem-baldachin borul, amelyet délszaki névények vesznek körül.

A templomban a koronaőrök és diszruhás rendőrök állanak diszorségen.

Amikor a templom ajtaját a nagyközönség előtt kinyitották, akkor vonultak be a sekrestyéből a cisztereziek.

A közönség visszahúzódott s megilletődötten nézte őket.

Elöl jött Vajda Ödön a rend főapátja püspöksüveggel, fekete palástban, utána negyven fekete-fehér reverendájú karinges ciszterci pap kettesével, némán. A főapát nagy ezüstkoszorút tett a ravatalra. Minden levélbe a rend egy-egy tagjának a neve van bevésve. Körülvették a ravalt, térdre borulva csöndes imát mondtak a királyért, aki a szerzetet Magyarországon megte-

lepítette. Azután kivonultak, csak kettő maradt közülök a koporsók mellett imazsámolyon térdelve, s minden felőrában más-más jött helyettük.

III. Béla király hamvainak fűnnepeles temetésére eddigelé a következő törvényhatóságok és városok jelentették be képviselőiket:

Törvényhatóságok:

Abauj-Tornamegye (Fábián János alispán vezetése alatt Harsányi József országgyűlési képviselő, Kozora Endre kanonok és Naményi Gyula árvaszéki elnök).

Alsó-Fehérmegye (Szöls Pál, Török Bertalan és Werner Gyula országgyűlési képviselők).

Aradmegye (két tagot küld).

Bács-Bodrogmegye (Latinovics Géza, Molnár Károly és Piukovich József képviselők és Eigel József apátplébános).

Baranyamegye (Trixler Károly alispán, Ország Lajos és Stajevics János bizottsági tagok).

Borsmegye (két képviselőt küld).

Békésmegye (Lukács György főispán vezetése alatt négy tag).

Beregmegye (Hagara Viktor dr. főispán, Barta Ödön, Lónyai Géza, Lónyay Sándor és Nedeczey János országgyűlési képviselők).

Borsodmegye (öt tagot küld).

Csongrádmegye (öttagu küldöttséget küld).

Esztergommegye (Andrássy István alispán, Szabó Mihály főjegyző, Malina Lajos polgármester, Reviczky Győző és Perényi Kálmán szolgabírák).

Fejér vármegye (Fiáth Pál báró főispán vezetése alatt öt tag).

Fogarasmegye (Mikszáth Kálmán és Serbán Miklós országgyűlési képviselők).

Gömörmegye (Hámos László főispán vezetése alatt három tag).

Győr vármegye (Goda Béla alispán, Ziskay Antal dr. és Lippay Géza törvényhatósági tagok).

Hajdumegye (Veszprémy Zoltán főjegyző).

Háromszékmegye (Benke Gyula, Neumann Ármin, Sándor József és Weisz Berthold országgyűlési képviselők).

Hevesmegye (öt tagot küld).

Hunyadmegye (két tagot küld).

Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye (három tagot küld).

Kis-Küküllőmegye (Apáthy Péter, Kabós Ferencz és Dániel Márton országgyűlési képviselők).

Kolozsmegye (Eszterházy Kálmán gróf és Dózsa Endre országgyűlési képviselők).

Komárommegye (Sárközy Aurél főispán, Ghyczy Dénes alispán, Erdélyi Gáspár főjegyző és Szombathelyi Győző bizottsági tag).

Krássó-Szörénymegye (Pogány Károly főispán, Szende Béla és Vulya Péter országgyűlési képviselők).

Liptómegye (két tagot küld).

Máramarosmegye (Roszner E. br. főispán Jónás Ödön és Nyegra László képviselők és Lator Andor alispán).

Mosonmegye (Pálffy-Daun Vilmos gróf főispán vezetése alatt öt tag).

Nagy-Küküllőmegye (Somogyi István alispán vezetése alatt három tag).

Nógrádmegye (Degenfeld Lajos, Berchtold Arthur gróf, Beniczky Árpád, Forgách Antal gróf, Pejacsovich Arthur gróf és Sréter Alfréd országgyűlési képviselők).

Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye (Beniczky Ferencz főispán, Sárkány Sámuel evangélikus püspök, Földváry Mihály és Földváry Miklós országgyűlési képviselők, Fazekas Ágoston főjegyző és Csávolszky József kanonok).

Pozsony vármegye (Klempa alispán és Pethőcz Jenő főjegyző).

Sárosmegye (Bornemisza Ádám, Közeghy Sándor és Schmidt Gyula országgyűlési képviselők).

Sopronmegye (Simon Ödön főispán, Baán Ede dr. alispán és Jekelfalussy Sándor kamarás).

Szabolcsmegye (Feilitzsch Berthold főispán, Mikecz János alispán, Farkas Balázs, Gencay Albert, Kállay Lipót és Mezössy Béla országgyűlési képviselők).

Szilágymegye (három tagot küld).

Temesmegye (három tagot küld).

Tolnamegye (Döry Pál alispán vezetése alatt négy tagot küld).

Torda-Aranyosmegye (Bethlen Balázs gróf és Papp Samu dr. országgyűlési képviselők).

Torontálmegye (Rónay Jenő főispán, Delimanics Lajos dr. alispán és Poroszkay Béla főjegyző).

Trencsénmegye (négy tagot küld).

Udvárhelymegye (Dániel Gábor, Gyárfás Endre, Heltai Ferencz és László Mihály országgyűlési képviselők).

Ugocsa megye (két tagot küld).

Ungmegye (három tagot küld).

Vasmegye (Károlyi Antal dr. alispán, Szegedy Béla kamarás, István Vilmos és Ratkovichs Endre kanonok és Horváth István esperes-plébános).

Veszprémmegye (Fenyvessy Ferencz főispán, Kolossváry József alispán, Szabó Imre és Óváry Ferencz országgyűlési képviselők, Iház Lajos, Néger Ágoston és Reé Jenő bizottsági tagok).

Zalamegye (Csertán Károly alispán, Mangin Károly dr. tiszti főorvos és Pellér Pál apát).

Zemplémmegye (Dókus Gyula főjegyző, Horváth József árvaszéki elnök és Metzner Béla bizottsági tag).

Zólyommegye (Radvánszky báró vezetése alatt öt tag).

Városok:

Arad (három tagot küld).
Baja (Hegedüs Aladár polgármester).
Beszterce-Naszód (három tagot küld).
Debreczen (Kömlos Arthur főjegyző és Boczkó Sámuel rendőrkapitány).
Fiume (Valentis dr. podesta) Milcenich Péter tanácselnök).

Győr (két tagot küld).
Hódmezővásárhely (Thoroczky Viktor báró főispán, Juhász Mihály polgármester és Endrey Gyula országgyűlési képviselő).

Kassa (Münster Tivadar polgármester).
Kecskemét (Szegedy György és Mészáros József tanácsosok).

Kolozsvár (Hegedüs Sándor országgyűlési képviselő és Nagy Mór helyettes polgármester).

Marosvásárhely (Csiky Miklós bizottsági tag).

Nagyvárad (Bulyovszky József dr. polgármester és Rácz Mihály főjegyző).

Pancsova (Matanovich Adolf polgármester, Bachmann Antal és Graf János bizottsági tagok).

Pécs (három tagot küld).

Pozsony (Taller Pál polgármester).

Selmeczbánya (Sztitay József polgármester és egy bizottsági tag).

Sopron (Gebhard József polgármester Kund Frigyes főügyész és dr. Szilvássy Márton bizottsági tag).

Szabadka (Mamusich Lázár polgármester, Perlich Mihály árvaszéki elnök és Szalay Máttyás rendőrkapitány).

Szeged (két tagot küld).

Székesfehérvár (Fiáth Pál báró főispán, Kaloecay Alán országgyűlési képviselő és Havranek József polgármester).

Temesvár (Telbisz Károly polgármester, Baader Henrik bizottsági tag).

Ujvidék (Szelezák Lajos dr. és Szilávy János bizottsági tagok).

Vasvár (Seemayer János polgármester).

Zombor (Kozma László és Széchenyi László országgyűlési képviselő).

Lapunk mai száma 16 oldal.

— A király Budapesten. Ő felsége holnap reggel Gödöllőről Budapestre érkezik. Délelőtt általános kihallgatás lesz, amelyre sokan jelentkeztek. Délben tizenkét óraker fogadja a főváros küldöttségét, Márkus József főpolgármestert, Halmos János polgármestert, Rózsavölgyi Gyula és Matuska Alajos alpolgármestereket, akik a főváros részvétét fogják tolmácsolni. Este elutazik a király Bécsbe és hétfőn tér ismét vissza Budapestre. Tegnapi este jöttek meg Bécsből Loebenstein udvari tanácsos és a testőrség. Ezek holnap nem kísérik el a királyt, hanem október végeig itt maradnak.

— Román Miron halála. Nagy-Szebenből táviratozza tudósítónk: Román Miron metropolita elhunyt alkalmából ő felsége kabinetirodájától Puscariu érseki helynökhöz a következő részvéttávirat érkezett:

Gödöllő, október 17.

6 óraker.

Ő császári és apostoli királyi felsége Román Miron érsek-metropolita ur ő nagyméltóságának elhunyt alkalmából legfelsőbb részvétét fejezi ki a főtisztelendő metropoliai szentszéknek.

Legfelsőbb parancsra:

König, udvari tanácsos.

Brankovics szerb patriárkától, Fehér Ipoly pannohalmi főapáttól és számos más elsőkelőségtől is érkeztek részvéttáviratok. Az itteni elsőkelőségek és testületek valamennyien kifejezték a tegnapi és mai nap folyamán részvétüket. A temetésre ide érkeztek: Metianu aradi püspök, Popea karánsebesi püspök, Musta, Hamsea és Goldis püspöki helynökök, Mocsonyi Sándor s a metropolitának számos főpapja és papja. A holttestet ma délután 4 óraker teszük ravatalra a görög-keleti székesegyházban. A gyászistenmisztet holnap délelőtt kilenc óraker kezdődik.

— Pálffy Géza gróf temetése. Bécsben ma délután kísérték örök nyugalomra erdödi Pálffy Géza gróf ezredes, a fogarasi állami ménes katonai osztályának parancsnokát, aki október 17-én meghalt. A menetben ott voltak: Krieghammer hadügyminiszter, Bylandt-Rheidt közoktatási miniszter, Windischgrätz József herceg testőrszázados, gróf Üxküll hadtestparancsnok és mások. A holttestet Pozsonyba szállították.

— Felhőszakadás Fiumében. Mint tudósítónk táviratozza, Fiumében ma délelőtt tíz órától délutáni egy óráig óriási felhőszakadás

volt. A Recina folyó kiöntött szaradat végig hőmpölygött a korzón. Az üzletek és kávéházak viz alá jutottak. A pusztító elem roppant kárt csinált, főként a papir- és dohánygyárakban. Több emberélet is odaveszett. A vasuti közlekedés szünetel.

A déli vasut-társaság közlése szerint a szent-péter-fiumei vonalon az árvíz leszakított egy boltozatot és a gátkorona egy részét. Ennek következtében a jelzett vonalon az egész forgalmat további intézkedésig be kellett szüntetni. Minthogy az ár még emelkedik, egyelőre még nem tudják, hogy lehetséges lesz-e az utasok átszállításával a személyforgalmat helyreállítani.

— **Tragédia a gróf Hadik-családban.** A napokban megemlékeztünk arról a megrendítő csapásról, mely gróf Hadik Jánost és családját érte. Erről a szerencsétlenségről most Eder Ödön országgyűlési képviselő urtól a következő részletes sűrűnyt kaptuk:

Október tizenharmadikán a gróf Hadik János három gyermeke ugyanegy időben, egészen hasonló kórtünetek között betegedett meg. A betegség oly rapid lefolyású volt, hogy harminczhat óra alatt az egyik, negyvennyolcz óra alatt a másik, a kisebbik gyermek meghalt. A legidősebb állapota ugyanez idő alatt jobbra fordult. A kezelő orvosok az összes kórtünetek, a három gyermek egyidejű és egészen egyenlő megbetegedése, valamint a többi számbavett körülmények alapján minden ismert betegséget kizártak tartottak és ezen az alapon egy, a szívvvel afficziáló mérget határozta meg. A megejtett boncolás alkalmával mérget nem találtak ugyan, de mivel alkalikus mérgek konstatálására a boncolás egyáltalában nem alkalmas, de ezek létezését a boncolás ki nem zárta, a bíróság a vegyi vizsgálatot elrendelte. A lapok ama híresztelése, hogy a gyermekek megbetegedését, illetve halálát rézmérgezés és mérges fagyallat okozta, a bírói vizsgálat alkalmával meg lett cáfolva. Csak csodálni lehet, az illető laptudósítók könnyűvérűségét, hogy ily a szülőkre lesújtó közvetve azok gondosságát helyezik a világ előtt ferde világításba. akkor, midőn általánosan ismert dolog, hogy ha valaki, úgy épen Hadik grófi-család volt az, amely gyermekeit a legnagyobb gondossággal és körültekintéssel nevelte. Közvetlen információ szerint pedig a gyermekek fagyallatot soha nem ettek.

— **Szobrot Henry ezredesnek!** Henry ezredesnek, aki a Dreyfus tragédiájából neki kiosztott szerepet kétségbeesésében egy borottravágással fejezte be, szobrot akarnak emelni tisztelői. Az emléket természetesen közadakozásból szándékoznak fölállítani s az adakozásra felszólító iven szépen megmagyarázzák, hogy ők nem egy bűntettet akarnak fölmagasztalni, hanem egy nemzeti hőst. A gyűjtőív így kezdődik:

„Odadással Henry ezredes hazájának. Nyilvános gyűjtés az emlékére emelendő szoborra.”

Az ívet a következő sorok fejezik be:

„Ha egy katonatiszt kényszerűségből hamisítást követ el, hogy hazája nyugalalmát helyreállítsa s az országot egy árulótól megszabadítsa, ez a katona mindenestre sajnálatraméltó.

Ha ez a kísérlet életébe kerül, akkor vértanu.

Ha életét önként dobja el, akkor — hős!”

A katonai párt legnagyobb ellenségei sem tagadhatják, hogy ebben a mozgalomban egy igen tiszteltreméltó emberi tulajdonság nyilvánul meg: a szenvedés imádása. Azok, akik szobrot akarnak emelni az ezredesnek, valóban nem a hamisítót istenítik, hanem a katonát, akit balsorsa belekevert egy titokzatos tragédiába, s ott eljátszani kényszerített egy olyan szerepet, amelyre a maga lelke indulatából talán nem vállalkozott volna. Henry hamisított, tehát bűnös volt, ez bizonyos. Ő maga is megerősítette ezt az állítást és halálával meg is bűnhődött vétkéért. De ki is-

meri annyira annak az országot sorvasztó, nagy, bonyodalmas harcznak egyes részleteit, titkos rugóit, hogy megmondhatná, kinek a lelkén szárad az ezredes hamisítása? A pör tárgyalása folyamán, ha voltak is diadalmos pillanatai, erkölcsi szenvedései és a mindennapi izgalmak okozta beteges állapot sokkal fölülmulták a rövid ideig tartó di-csőség örömeit. Így gondolkoznak mindazok, akik Henry emlékét meg akarják örökíteni.

— **A turini diákkongresszus.** Az olasz királyság jövő évben lesz ötvenesztendő s az olasz diákok a felszázados jubileum örömeire Turinba nemzetközi diákkongresszust hívtak össze. A magyar egyetemi és akadémiai hallgatók nagy deputációt küldenek a kongresszusra. A készülődés már megindult s a magyar ifjuság részéről előreláthatólag sokan vesznek részt a kongresszuson, hogy a román egyetemi hallgatók esetleges akcióját ellensúlyozzák. A román liga tekintélyes összeget hocsát a kongresszusban résztvevő románok rendelkezésére.

— **Chimay hercegnő klubja.** Nemcsak a jó budapestiek bolondultak meg a Chimay hercegnő aranyösszőke hajától, kalandos természetétől, a jámbor nürnbergiek is extázisba jöttek furcsa erkölcséitől. Mit csinál a német, ha extázisba jön? Egyletet. A jó nürnbergiek is úgy cselekedtek. Néhány nap óta hatalmas plakátok hirdetik ennek a jeles egyletnek a megalakulását. Egy ottani kereskedő be is küldött egy példányt a plakátokból, mely a következőképen hangzik. Persze német nyelven:

Chimay hercegnő klubja!
Nürnberg polgárai!
Treutler Oszkár könyvkereskedő elnöklése alatt klub alakul a művészet és irodalom istápolására.
Czéljaink:
Kedélyes esték.
Semmi szűkekltség! Semmi filiszterség!
Minden szép és minden szépség tisztelése.
Tiszteletbeli tag: Chimay hercegnő.
Polgárok, gyűjteltek zászlónk alá!

A nünbergi rendőrségnek, úgy látszik, kevés a szép iránti érzeke. Erre mutat, hogy a plakátokat konfiskálta.

— **Kulturkép Boszniából.** Az okkupált tartományokban, két-három félig civilizált várost kivéve, még mindig ritka és nem szívesen látott vendég a kultura. Erre vall cr. Krajevszka Teréznek, egy Dolnja-Tuzlában letelepedett orvosnőnek múlt évi orvosi működéséről szóló jelentése is, amelyből a következő érdekes részeket közöljük: „Öt esztendővel ezelőtt, mikor ide jöttem, az egészségi viszonyok rettenetesek voltak, amit az a körülmény is megmagyaráz, hogy a mohamedán törvények megtiltják a férfiaknak asszonyok gyógyítását. Mikor új pthonomban berendezkedtem, első dolgom az volt, hogy a mohammedán családokkal összeköttetésbe lépjek. Az ismerkedés szomorú tapasztalásokkal kezdődött. A szegényebb családok lakása piszkos, bűzös és rendetlen, télen ezenfölül az atmoszférája is rettenetes, amely rondaság, izzadság, hagymaszag és egyéb illatokból szűrődik össze. A mosdást csak rituális szokásképen, fölületesen végzik, minélfogva igen sok bőrbeteg van köztük. Házaságot még gyermekkorukban kötnek és Krajevszka kisasszonynak több tizenháromesztendő asszony-páciense volt már. Ezek a gyerekasszonyok fejletlen testtel és tapasztalatlan észszel mennek neki a házassáletnek s mint nagymértékben vérszegények, korán pusztulnak el. A betegek gyógyítása igen nehéz, mert nem annyira orvosságra van szükségük, mint egész gesebb lakásra és tisztább életmódra. Ha anyai örömök várnak a fiatal asszonynra, akkor csukamáj-olajat kezdenek inni. Orvost nem hívnak, mert nem szabad. Az utolsó kritikus napon — úgy tartják — az a leghatásosabb orvosság, ha a férj jobblábra való csizmájából vizet isznak és háromszor megkerülnék egy kenyérszakajtót. Ilyenfajta „házi gyógyszerek” természetesen sok fiatal anyát visznek sirba. A kuruzslás általában nagy-

ban hozzájárul a balandóság szaporodásához. Hogy is ne, mikor a gyakori gyomorkattarust — tintaivással akarják gyógyítani és himlő ellen valami péppel főzött kéndert esznek!” Ilyenek az állapotok a közel szomszédságunkban és Krajevszka kisasszonytól valóságos heroizmus, hogy ebben a környezetben egzisztálni, sőt civilizálni is tud. Az emberek kezdenek már hozzászokni az orvosi kezeléshez s csak a múlt esztendőben 547 asszonyt, 229 gyermeket és 31 férfit gyógyított meg a bátor orvoskisasszony.

— **Szerencsétlenül járt fiatal mánás.** Mint békés-csabai tudósítónk táviratozza, gróf Wenkheim Frigyes legidősebb fia, gróf Wenkheim József, ma vigyázatlansága következtében meglötte magát. Szobájában történt a szerencsétlenség. Egy revolverrel játszott, mely véletlenül elslült és a golyó a fiatal gróf bordái közé és a tüdejébe hatolt be. A lövés zajára többen hozzája siettek. Látna, hogy megsérült, rögtön kocsit küldöttek orvosért, mely csakhamar ki is hozta Békés-Csabáról dr. Reis Miksa orvost a grófi kastélyba. Az megvizsgálta a sebesültet és konstatálta, hogy a golyó a bordák közt behatolva, megsértette a jobb tüdőszárnyat. Ha nem is reménytelen a fiatal gróf állapota, de mindenestre súlyos. A sebláz mindez ideig nem állott be. Csabán a szerencsétlenség híre óriási részvétet keltett. A hir nyomán különböző kalandos verziók keltek szárnyra. Öngyilkossági kísérletről is beszélnek. A fiatal gróf az idén szolgálta volt le az önkéntesi évét Sopronban a huszároknál.

— **A sutherlandi hercegnő ékszerel.** A sutherlandi hercegnő tegnap a déli vonattal utazott el Párisból. Több apróbb csomagot vitt magával a kocsiban. Amiensbe érkezve, rémülten vette észre, hogy egy kis bőrtáskája, amelyben az ékszerel voltak, eltűnt. A hercegnő rögtön kiszállt és feljelentést tett a rendőrségen. Majd megvárva a legközelebb induló vonatot, azzal visszatért Párisba és ott szintén feljelentette a lopást a rendőrségnek. Legcsekélyebb adatot sem tudott a hercegnő mondani, mely utbaigazíthatta volna a rendőrséget. Az eltűnt ékszerek hétszáz ezer frank értékét képviseltek. Az ékszerek közt egy collier volt százhuzezer frank értékben.

— **Hajók pusztulása.** A „Selene” nevű Lloyd-gőzös, amely Dalmácia és Albánia között közlekedik s amelynek ma délután Korfuból Triesztbe kellett volna érkeznie, múlt éjjel az Arat hegyfoknál, Selve szigettől délve, zátonyra jutott. A szerencsétlenül járt hajó segítségére a dalmát-albániai vonalon utban levő „Niobe” nevű gőzöst Zarából visszaindították a szerencsétlenség színhelyére, Triesztből pedig a „Pluto” nevű uszályos hajót küldték ki a szükséges mentőeszközökkel. — Londonból azt táviratozzák, hogy a Lloydé azt az értesítést kapta Spurnhead-fokról, hogy a „Frivold” nevű bárkát tegnap délután Bostonból (Lincolnshire) Arendálba (Norvégia) menét, amikor a Humber-torkolatba akart befutni, egy nagy hullám összezúzta. A hajón lévő 9 ember közül csak kettő menekült meg.

— **A czár Bernsdorffban.** Azok közt a fejedelmi személyek közt, akik a dán királyné temetésére Bernsdorffban összegyűltek, természetesen Miklós czár, Keresztély király unokája vonja magára leginkább a figyelmet. A czár itt csupa rokonok és ismerősök körében van, régi emlékektől megszentelt helyen, amelynek minden zegézugát, minden rögét ismeri. Egész Európában nincs olyan város, néhány orosz kivéve, amelyet úgy töviről-hegyiről ismerne, mint Kopenhágát és környékét. Hajdanta, míg ifju volt, sokat bolyongott itt apjával, meg egyedül is és legkedvesebb gyermekkorai emlékei Bernsdorffhoz és Fredensborghoz fűződnek, ahol ama régen elhunyt korban sok szép napot töltött. A minden oroszok hatalmas urát mélabus hangulatba ejtették ezek a régi emlékek. A kopenhágaiak, akik olyan vigan, olyan fiatal lélekkel szerették volna vizionlátni, amilyenek gyermekkorában ismerték, maguk is elszomorkodtak a czár borus ábrázatának láttára. Külső megjelenésére nézve tudvalevőleg

teljesen elűt Miklós csár az apjától. Sándor hatalmas megjelenésű, roppant erejű ember volt, Miklós csár igénytelen, szerény, sőt szinte félszeg. Arczát fáradt vonások vénítik, úgy látszik, mintha a finom lelkű ember kezdene megörnyedni a rája nehezű felelősségtől és föladatoktól. Még itt sincs pihenése. Ugyyszólván reggeltől estig kis dolgozószobájában ül, átvizsgálja a reggel érkezett futártól hozott irásokat, amelyeket aztán este egy másik ember visszavisz Pétervárra. Azokon a kirándulásokon, melyeket a fejedelmi vendégek naponta tesznek, a csár csak ritkán vesz részt. Legfőljebb anyjával, az özvegy czárnéval ha sétálgat a parkban. Vasárnap jelen volt az orosz templomban, ahol tiszteletére igen előkelő közönség gyűlt össze a misére. A czárt minden utjában nagyszámu pétervári titkosrendőr őrzi, akiket azonban senki sem ismer, s akik minden föltűnés nélkül végzik súlyos szolgálataikat. Még csak néhány napig marad Dániában a csár, aztán a bájos Livádiába utazik pihenni. Államügyeit ott is el fogja intézni, de derűs ifjúságának elszomorító emlékei talán nem kísérik el oda is.

— Szerencsétlenül járt buvár. A fiumei kikötő-építkezésnél hivatása áldozata lett egy Stricia Miklós nevű buvár. Tegnap leszállott volt a tenger fenekére dolgozni. A buvárkészülék, melynek vége a tenger felszínére nyult, valahogy elromlott és a szerencsétlen ember nem tudott jelt adni, mikor nem jutott lélegzethez. Idővel a készüléket kezelő emberek is gyanusnak találták hosszú lennidőzését és felvonták a mélységből. Ekkor Stricia már halott volt. A szerencsétlen ember öt apró gyermeket hagyott árván. A fiumei rendőrség szigorú vizsgálatot rendelt el az összes buvár-készülékek felett. Mit ér ezzel a Stricia öt gyermeke?

— Kifosztott vasúti kocsi. Szegedi tudósítónk táviratozza: Ma hajnalban érkezett ide a budapesti gyorsáru tehervonat. Csak az állomáson vették észre, hogy a tehervonat egy kocsiját a Czegléd-től Szegedig terjedő úton feltörték és belőle az áruk jórészét elvitték. A hátrahagyott árukat hasznavehetetlenné tették. A tolvajok nagy kárt okoztak.

— Egy szociálista agitátor lefotografálása. Schwarcz Miksa egyetemi hallgatót ma délelőtt tizenegy órakor magához idézte Garlathy kapitány, a rendőrség politikai osztályának vezetője és tudomására adta, hogy mint országosan ismert izgatót le fogja fotografáltatni és illetőségi helyére, Besztercebányára tolonczoltatja. Schwarcz tiltakozott ez eljárás ellen és azt a kérdést intézte a kapitányhoz, hogy melyik paragrafus alapján teszi ezt. Garlathy erre azt felelte, hogy ez az eljárás egy belügyminiszeri rendelet alapján történik. Schwarcz Miksa most kijelentette, hogy csak az erőszaknak enged, mire Garlathy kapitány ebbe is megnyugodott s intett egy detektívnek, hogy Schwarczot a fotografáló gép elé állíttassa. A detektív négy rendőr segítségével lefogta Schwarczot a gép előtt és jelt adott a fényképésznek, hogy az aktust kezéjék meg. A fotografus, minthogy Schwarcz nem állott nyugodtan és arczát fintorgatta, csak nagyon nehezen volt képes a felvételt elkészíteni. Összesen négyszer tett új lemezeket a gépbe s a fényképek közül csak az utolsó sikerült. A fényképezés után Garlathy kapitány Schwarczot egyelőre szabadon bocsátotta.

— Az amerikai betörők. New-Yorkból jelentik: A rendőrség tegnap egyik előkelő vendégében egy gazdag kereskedőnek és nagy világnak ismert uriembert tartóztatott le. A letartóztatott, akit Travisnak hívnak, mikor a rendőrügynököket meglátta, két revolvert rántott elő zsebeiből és rálőtt a környezetére. Néhány hivatalnokot meg is sebesített, a detektíveknek azonban sikerült csakhamar lefegyverezni. Travis, mikor védtelenül látta magát, bocsánatot kért, hogy lövöldözött.

— Nem tudtam — mentegetőzött — hogy hivatalos személyekkel van dolgom, azt hittem, hogy meg akarnak támadni.

Ez azonban nem használt semmit. A detektívek nyomban kikutatták a zsebeit és több mint huszezer dollár értékű ékszereket találtak nála. Épen „üzleti” kirándulásról tért vissza Brooklynból. A rendőrség régóta kísérte már figyelemmel Travis, de mindezeidig nem tudtak semmi határozott bizonyítékot sem fölhozni ellene. Travis bejáratos volt New-York legelőkelőbb körébe, Brooklyn legfényesebb házában lakott már tíz esztendeje, nős, több gyermek atyja, tagja Brooklyn elsőrangú klubjának, szorgalmas és ájtatos templomlátogató és nagyon kedves, megnyerő modoru ur. Brooklyn házában nagy lábon élt és háza állandóan nyitva volt számos ismerőse előtt. Természetes, hogy sem családja, sem társasága nem sejtette, hogy honnét pénzel olyan bőven. A rendőrség kikutatta, hogy Travisnak körülbelül százbetörő állott szolgálataiban, azonkívül nagyszámu alkalmazottjai voltak előkelőbb zsebtolvaj és hamis játékos-körökben.

— Népitélet Szent-Istvánon. Pest-Szent-Istvánon tegnap délután egy csavargó külsejű ember belopózott valamelyik gazda udvarára és egy vi-seltes szűrt akart ellopni. Szándékát az utcán ácsorgó suhanczok észrevették és büntetésül kegyetlenül elverték. Aztán futni hagyták. A szegény ember örült, hogy ilyen könnyen megszabadult és sietve igyekezett a falut elhagyni. A suhanczoknak, akik első ízben megverték, nagyon megtetszett a mulatság, mert utána iramodtak és a községi korcsma előtt utólérve, ott ismét vad dühvel kezdték ütni. Majd becipelték a korcsmába és ott magukra zárva az ajtót, kegyetlenül kinezni kezdték áldozatukat, akit csak akkor bocsátottak ki körmeik közül, mikor már fejből, testéből több helyen omlott a vér. Ekkor a rendőrség vette védelmébe a szerencsétlen embert. Bevitték a község házára, hol megmosták a sebeit és aztán bezárták az udvaron levő börtönbe. A suhanczok, akik nem kegyetlenkedhettek tovább áldozatukkal, a község házára mentek és hangosan követelték, hogy a tolvajt szolgáltatassák ki nekik. A néhány rendőr nem tudta őket elűzni és így mindinkább vakmerőbbek lettek. Botokkal, kövekkel döngötték a börtön ajtaját, ahol a csavargó attól való félelmében, hogy ismét kinzói kezébe kerül, felakasztotta magát.

— Fegyelmi vizsgálat a rendőrségen. Mikor a király néhány nappal ezelőtt a lánchidon keresztülhajtatott, mint említettük, egy ember a kocsija elé ugrott és abba egy kérvényt dobott. Az illető építési rajzoló volt és a kérvényében arról panaszkodott, hogy a katonaságnál besorozása alkalmával nagyon brutálisan bántak vele. A főkapitány most fegyelmi vizsgálatot indított öt detektív és négy közrendőr ellen, akiknek hanyagsága és vigyázatlansága következtében főrészelt a kérvényező a király kocsija mellé.

— A betiltott munkásfelvonulás. A rendőrség a nemzetközi szociáldemokrata munkáspárt jövő vasárnapra tervezett nagy felvonulását betiltotta. Mindenféle szociáldemokrata-tüntetés a járőrök zaklatásával jár, legalább eddig mindig így történt és a rendőrség most éppen e miatt adta ki a szigorú tilalmat.

— A ködvágó. Így nevezik bakanyelven azt a szélespengéjű nehéz kést, amely az utászok és más, puskát nem hordó hadiak oldalán bimbálódzik. Hogy mire való az, arra csak magasabb katonai körökben tudnának felelni. A legénység fogalomkörén azonban nagyon kívül esik, amit bizonyít az a körülmény is, hogy czélszerűsége, használhatósága után ködvágónak nevezetik. Ugy látszik, akik hordják, azok sem igen vannak tisztában e nevezetes hadfelszerelési czikk igazi rendeltetésével, mert újabb időben sok galibát okoztak a furfangos szabású késsel. Boda Mihály, Jolász István, Kranal Adolf és Debreczeni Mihály utázkatonák az éjjel például meg voltak győződve, hogy a ködvágó fő-czélja a földszinti ablakok sikeres beverése. Ebből alapos kis félreértés támadt közöttük és a rendőrök között a király-utcában, amit ők ellenfeleik földbözverdesésével próbáltak elsimitani. Törekvésüket nem koronázta siker, ámbar a ködvágó erő-

sen működött a rendőrök fején. Katonai őrséget kellett közbelépnie, amely azután a vitéz utászokat a békés hangulat helyreállítása czéljából közrefogta és bekisérte.

— Valódi Jaeger tanár-féle normál-alsóruhákat (Benger gyártmánya) kötött és szövött gyapju-árakat ajánl Hayek Adolf Szervita-tér „a vadászszőnyeg”.

— Polgár Sándor egyetemi gyak. kötszerész-dusan felszerelt raktárában Budapest, Erzsébet-körút 50, a legkiválóbb minőségben kaphatók mindazok az orvosi, sebészi és betegápolási tárgyak, valamint testi egészségünk védelmére szolgáló óvszerek, melyeket a modern orvosi tudomány előír.

— Szenczácionális. „Crème de Fanchon” rögtön finomító és szépítő arccrème. Zsirtalan! Ártalmatlan! 1 tégegy 2 korona. Kapható mindenhol. Főraktár: „Ursits” gyógyszerár, Budapest, Rákóczy-tér.

Napirend.

Naptár: csütörtök, október 20. — Róm. katólikus: Kant. János. — Protestáns: Iréne. — Görög-orosz: (október 9.) Pelagia. — Zsidó: Marcheschvan 3. — Nap két 6 óra 11 perczkor reggel, nyugszik: 4 óra 45 perczkor délután. — Hold két: 12 óra 5 perczkor délben, nyugszik 8 óra 19 perczkor este.

A miniszterelnök nem fogad.
A közoktatásügyi miniszter fogad d. u. 4 ó.
A belügyminiszter fogad délután 4—5-ig.
A honvédelmi miniszter fogad déli 12 ó.
A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig.
Országosképtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Nemzeti muzeum: természetrajzi tár, nyitva d. e. 9—1-ig. Többi tárai, köztük a néprajzi osztály is (csillag-utca 15. sz.) 50 krajczár belépődíj mellett tekinthetők meg.

Az egyetemi fűvészkert (Üllői-ut) nyitva reggel 8-tól este 5-ig.

Akadémiái könyvtár nyitva 3—8 óráig.

Muzeumi könyvtár nyitva 9—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva 9 órától 12 óráig és 3—8-ig.

Technológiai iparmuzeum nyitva 9—1-ig és délután 3—5-ig.

Az iparművészeti muzeum, nyitva d. e. 9—1-ig.

Kereskedelmi muzeum a városligeti iparcsarnokban nyitva d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Deák-mauzóleum a kerepesi-uti temetőben nyitva este 5 óráig.

A mezőgazdasági muzeum a városligeti Széchenyi-szigeten nyitva délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Az iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva 9—1-ig.

Az új országház kupolacsarnoka meglekint-hető 10—1-ig 50 krajczár belépő díj mellett.

Természetrajzi gyűjtemények muzeuma nyitva 10—12-ig. (Muzeum-körút 4.)

Rovargyűjtemény a nemzeti muzeumban nyitva 9—1-ig.

A „Hódoló díszfelvonulás”, Eisenhut Ferencz óriási körképe Városliget, Andrásy-ut végén, látható reggel 9-től este 6 óráig. Belépő díj 50 kr. Gyermek-jegy 30 krajczár.

Pestis-veszély Bécsben.

(Távirati tudósítás.)

Bécsben ma egy kisebb napilap olyan szenzációs hírt bocsátott világgá, amely bizonyosan milliókat ejtethet rémületbe. A szenzációt telefontudósítások közltek ma délben a budapesti szerkesztőségekkel; arról van szó, hogy a Nothnagel tanár bécsi klinikájának egy Baresch nevű szolgája, aki a klinikán őrzött bacillus-tenyészetekkel babrált, megkapta a keleti pestist és belehalt a rettentő nyavalyába. Kelet-Indiában járt bécsi orvosok hozták magukkal tudományos kísérletezések végett a pestis-bacillusokat és az edények, amelyekben a bacillusokat tartják, inficiálták a szolgát. Ezzel a pestis kitörését adták hírül Bécsből. A közlemény arról szól, hogy a borzalmas nyavalya, amelynek ellenszerét máig sem tudja az orvosi tudomány, amelynek a halálozási százaléka 80, s amely az összes ismert járványokat fölülmulja rettenetességben, a szomszédban fölütötte fejét. Nyolczvan évvel azután, hogy Brassóban az utolsó pestises halottat eltemették.

Bécsből a következőket jelenti tudósítónk:

Bécs, október 19.

Egy idevaló lap ma azt a hírt hozza, hogy az állami kórháznak egy Baresch nevű szol-

gája, aki Nothnagel tanár klinikáján van alkalmazva, pestis infektio következtében meghalt. A pestis-bacillusokat Nothnagel asszisztense, Müller doktor hozta magával Bombayből, ahol tudományos kutatások végett időzött. Itt el akarják titkolni a dolgot és azt mondják, hogy a szolga tüdőgyulladásban halt meg. Mérvadó helyről a következőket közlik. Baresch nem Nothnagelnél, hanem az általános kórtani klinikán volt alkalmazva. Nothnagel klinikáján csak betegen feküdt. Ott is halt meg. Az infektio tehát abszolút nem történhetett Nothnagel klinikáján, mert sem ő, sem asszisztensei pestises kísérletezésekkel nem foglalkoznak. Pestises laboratorium nincs is a klinikán. A kórházigazgatóság mindenesetre alapos bonczolást fog elvégezni és az ügyet a „Wiener Abendpost“ ma esti kiadásában körülményesen meg fogja világítani.

A hivatalos „Wiener Abendpost“-nak ez az előre jelzett közleménye, amelyet Bécs közönsége ma lázas félelemmel várt, így szól:

„A pathologiai Intézetnek Baresch Ferencz nevű szolgálja az „Allgemeines Krankenhaus“-ban, szombaton, e hónap 15-én, a tüdőgyulladás jelei közt betegen feküdt és az első orvosi klinikán gyógykezelésben volt.

Ez a szolga látta el a szükséges teendőket és adott táplálékot a bakteriumoknak a pestis tanulmányozására szánt laboratoriumban. Tekintettel erre a foglalkozásra, a beteget azonnal elkülönítették és minden lehető elővigyázatossági rendszabályt megtettek az orvosok avégből, hogy az esetleges ragályos betegségnek továbbterjedését megakadályozzák. Elővigyázatból megtörtént még az is, hogy mindjárt betegségének kezdetén megvizsgálták köpetét bakteriologiai szempontból. A klinikai vizsgálat ugyan egyelőre csak azt derítette ki, hogy a tüdőgyulladás szimpptomái forognak fenn, de a bakteriologiai vizsgálat a pestis bacillusához hasonló mikroorganizmusokat is talált, miből világosan következett az, hogy azokkal meg kellett valahol fertőztetnie a betegnek. Ezzel az eredménnyel egyébként az utolsó napon a klinikai lelet megegyezett.

A beteg október 18-án meghalt. Erre a betegház igazgatósága a klinikai, a pathologiai intézetnek és a belügyminiszterium egészségügyi departementnek elnökeivel nyomban minden szükséges egészségügyi intézkedést megtett, hogy minden további megfertőzésnek elejét vették.

Mindkét ápolónőt, akik az orvosokon kívül érintkeztek a beteggel, izolált szobákban orvosi kezelés alá vették és egyáltalában minden elképzelhető orvosi elővigyázati intézkedést megtettek.

Az összes hatóságok gyors és körültekintő intézkedései kezeskednek azért, hogy semmiféle veszély nem fenyeget. Azoknak a személyeknek állapotáról, akik a megfertőzés veszélyének ki voltak téve, a közönséget állandóan értesíteni fogjuk, mert annak az elvnek hódolunk, hogy csakis úgy lehet az orvosrendőri intézkedések iránt a feltétlenül szükséges bizalmat felkelteni, ha minden szépitgetés nélkül nyíltan beszélnek az egészségügyi hatóságok.

Ma délután óriási izgatottságot keltett Bécs utcáin az antiszemita „Deutsches Volksblatt“-nak külön kiadása, amelynek felirata ez volt:

Zur Beruhigung der Bevölkerung.
(A lakosság megnyugtására.)

A lapot oly feltűnéshajhással kínálták, hogy már maga ez a körülmény sokkal inkább volt alkalmas arra, hogy nyugtalanságot és izgalmat keltsen, mint arra, hogy a lakosságot megnyugtassa.

Ebben a különkiadásban a keresztény-szocialisták lapja így ír:

„A vészir hallatára Lueger polgármester azonnal elment a helytartóhoz, hogy annak útján követelje a kormánytól, hogy az illető orvosoknak veszélyes kísérleteit betiltás.

A polgármester egytűl bűnügyi feljelentést tett az államügyészségnél és a vétkes orvosok elbocsátását követelte.”

Az extrakiadások úgy igyekeztek feltűntetni Luegernek ezt a lépését, mintha ezzel Bécs a végveszedelemtől óvta volna meg.

A lap nekiront Nothnagel dr.-nak, mint aki szerinte az egész veszély előidézője volt.

Ma este az a hir terjedt el, hogy egyike azoknak az ápolónőknek, akik Baresch körül voltak betegsége folyamán, megbetegedett, Baresch megfertőzte és most a Ferencz József-kórházba vitték.

A „N. Fr. Pr.“ értesülése szerint Baresch a pestisnek rendkívül különös formájában betegedett meg. Baresch egy bizonyos „belső pestisben“ halt meg, a betegsége nem az a kiütéses pestis volt, amely Indiában előfordul, hanem úgy jelentkezett, mint egy tüdőgyulladás, mert a tüdőhöz tartozó mirigyek is meg voltak támadva.

Bareschnál, akit az általános kórházban kezeltek, az orvosok tüdőgyuladást is diagnosztizáltak. Midőn azonban megtudták, hogy Baresch a bakteriologiai osztályon volt alkalmazva, azonnal megvizsgálták górcsővel a köpetét és akkor megtalálták benne a pestisnek bacillusát. Ekkor aztán elkülönítették egy szobába, amelyben meg is halt. Hogy mi módon fertőzte meg magát, azt nem lehetett megállapítani, mint ahogy az hasonló esetekben lehetetlen is, mert egyáltalán nem tudja még az orvosi tudomány, hogy a pestis bacillusai miképen jutnak bele az emberi testbe.

A pestis.

A középkornak és főként az ókornak volt rettenetes réme ez a szörnyű betegség: a fekete halál. Pusztításairól akkori feljegyzések szörnyű dolgokat mondanak. Különösen a Keleten volt terjedése fékezhetetlen. A szenny, a rossz táplálkozás, az egészségtelen víz, mind hozzájárult terjedéséhez.

Magának a betegségnek tünete csak hetednapra mutatkozik a bajcsiráknak a testbe való jutása után. Könnyű esetekben főfájás, hideglelés formájában jelentkezik először. Majd a czombhajlás, honaljárok, nyak és áll alatt levő mirigyek megduzzadnak. További fejlődésében a mirigyek genyedésbe mennek át. A betegség kezdetén gyakori a hányás. A mirigydagatok csak a láz beállta után való második, vagy harmadik napon kezdenek fejlődni. Súlyosabb esetekben fokozott mérvekben lépnek fel. Hozzájuk járul még, hogy a nyelv teljesen kiszárad és repedezni kezd. A mirigydagatokon kívül karbunkulusok lépnek fel az alsó vétagokon. A nagyon súlyos esetek hirtelen halállal végződnek.

Néha nem is fejlődtek még ki a dagatok. A beteg elveszti eszméletét. Majd a hőn vérzések és karbunkulusok lépnek fel. A vérzések később a belső szervekből erednek. A tüdőből, a veséből, a belekből ömlik a vér. Gyakori a hányás és orrvérzés.

A betegséget felismerni nem nehéz, ha a mirigydagatok elég gyorsan kifejlődnek. Ellenkező esetben könnyen téveszthető össze hányással.

A halál legtöbb esetben a betegség negyedik vagy ötödik napján áll be. Ha a beteg a hetedik napot túléli, úgy megmenekül. Kivétel, ha valami utóbetegség fejlődik ki.

A halálozási arányszám egyenesen megdöbbentő enél a járványnál. A megbetegedettek 70—90 százaléka pusztul el rendszeren. Ritka eset, hogy csak 60 százalék haljon meg. Toulonban 1721-ben dühöngött óriási mérvben a pestisjárvány. A lakosoknak több mint a fele pusztult el.

Gyógyszere a pestisnek nincs. A betegséget lovábbfejlődésében megakadályozni, vagy épen megszüntetni nem lehet. Csak a láz, szivgyengeség rendes orvosszereit szokták alkalmazni. A kelésekre jeges borogatásokat raknak, ha elgenyednek, megnyitják őket.

A pestis elleni védekezés csak a tisztaságra és az egészségügy javítására szorítkozhat. A ruhát, fehérneműt, mindent, ami a beteggel érintkezésbe jön, legczélszerűbb elégetni. A betegség behurcolása ellen való védekezés sohasem lehet eléggé szigorú.

Egész Európát végigsöpörte 1847-ben ez a rettenetes kör, melyet akkor fekete halálnak neveztek. Magyarországon is szörnyű pusztításokat vitt véghez. Huszontöt millió embert ölt meg akkor Európában. 1830 óta Törökországon kívül Európában csak két ízben lépett fel a pestis. Először 1837-ben a görög Parosz szigeten, másodsor a Volga partján elszórvá levő apró kozák falvakban.

Közép-Ázsia a góczpontja a pestisnek. Különösen Indiában és Kinában otthonos. Egy ízben már teljesen nyoma veszett volt azokon a helyeken, hol azelőtt félszáz volt kétezer esztendőig. (Libia, Egiptom, Törökország, Sziria), 1858-ban azonban ismét felütötte helyenként a fejét.

Legujabban Kelet-Indiában és különösen Bombay környékén pusztított rendkívül hevesen. Terjedését előmozdította az ottani népek nyomora és az a szenny, amelyben élnek.

A „Mohegán“ katasztrófája.

A Londonból érkező újabb és részletesebb jelentések mindinkább azt a benyomást keltik, hogy a hajószerecsétlenség, amely a „Mohegán“ hajót elpusztította, a kapitány hibájából keletkezett. Szomorú vigasz, hogy a hajó legénysége ezuttal nem viselkedett oly gyáván, mint a „Bourgogne“ katasztrófája alkalmával, hanem igazi hősiességet tanúsított a mentés körül.

Sajnos, a megmentettek száma az újabb jelentések szerint sem növekedett. A hajón volt több mint százötven ember közül csupán negyvennyolc került el a halált, a többi száz-száz-tíz ember a hullámokba veszett.

A menekültek a következőképpen megrázó részleteket beszélnek el a katasztrófáról:

A szerencsétlenség valódi oka talán soha sem fog kiderülni, mivel az összes hajótisztek a tengerbe veszték. Kétségkívül súlyos hajózási hibát követtek el. A hajó körülbelül tiztizenöt tengeri mértföldnyire eltért a helyes iránytól, és így történt, hogy nekirohant a „Varsis“-sziklának, amely a rettegett Manacles-sziklacsoporthoz tartozik. Az éj tiszta volt, a vihar nem tulságosan erős, az elkövetett hiba tehát meg sem magyarázható.

Az összeütközés után borzasztó pánik keletkezett. A hajófenék valószínűleg teljesen összezúzódott, mert a víz percenkint három lábnyál többet emelkedett. A villamos világítást szolgáló gép csakhamar víz alá került, s a hajó sötétben maradt. A megrémült utasok a földéltre rohantak és szivszakgató kiáltásaik a négy tengeri mértföldnyire levő partig hallhatóak voltak.

Rettentő jelenetek játszódtak le. Az anyák térdén állva könyörögtek, hogy megmentse meg gyermekeiket, a családtagok és jóbarátok bucsut vettek egymástól.

A többnyire ujonczlegénységnek sejtelve sem volt arról, hogy miként kell a mentő-csónak-

kokkal bánni; még azt se tudták, hogyan kell azokat lebecsíteni. A nyolcz csónak közül csak kettőt tudtak vízrebocsátani. Első sorban a nőket és gyermekeket helyezték el rajtuk. Az első csakhamar fölborult, de a másik minden utasával együtt szerencsésen megmenekült.

Egy Smith nevű menekült azt mondja, hogy az első csónak szerencsétlenségét az okozta, hogy arra csupa nőt és gyermeket vettek fel és csak négy férfit, akik a mentőcsónakot nem tudták kormányozni. Smith látta, amint egy fiatal leány holtan bukkott egy matróz karjai közé.

A Porthoustockból küldött mentőcsónak már csak husz perczzel a „Mohegan” elsüljedése után érkezett a katasztrófa színhelyére. Először is a felborult mentőcsónakra akadt. Azt a néhány férfit, akik annak szélébe kapaszkodva tartották fenn magukat, sikerült megmenteni. A felborult csónakot a vihar daczára ismét visszafordították. Az alatta levők, két ember kivételével, mind halottak voltak. Az itt megmentettek közül mrs. Graudin, a szintén megmentett newyorki operaénekesnőnek, miss Roubuschnak édesanyja, kinek a felborult csónak mindkét lábát leszakította, még utközben meghalt.

A másik csónakon huszonöt embert mentettek meg. A mentőcsónak utközben felvette még miss Noble-t, aki a hajó egy szilánkjába kapaszkodva, negyedfél óráig tartotta fenn magát a vihar-korbácsolta hullámokon. Miss Noble visszantastotta a lebecsített csónakon neki felajánlott helyet, hogy azt mások foglalhassák el, mert ő — úgy mond — kitűnően tud uszni; a vízben az egész idő alatt megőrizte nyugalmát és önbizalmát, bátorítva és vigasztalva a többieket. A hajó legénységét is föllekesítette bátorságával s akik ezek közül megmenekültek, azt mondják, hogy soha sem láttak hősiesebb nőt.

A mentőcsónak partraszállította a megmentetteket, aztán visszatért a katasztrófa színhelyére, honnan a szerencsétlen hajótörtek segélykiáltásai egészen a partig hallatszottak. Tizenhat embert találtak még életben, akik görcsösen kapaszkodtak a hajó kiálló árboczára és kéményeibe, mindannyi már csaknem halálra volt már fáradva. Három órai hősi munkát után mind a tizenhatot szerencsésen fölvtették a mentőcsónakra. A menekülteket a szomszédos falvakban helyezték el, ahol a környék orvosai a leggondosabb ápolásban részesítették őket.

A katasztrófa egész Angolországot gyászba borítja. A „Transatlantic Transport Company” irodáját egész nap gyászbaöltözött emberek lepik el, különösen nők és gyermekek, akik sirva tudakozódnak hozzátartozóik után. St.-Keverne község templomában ötven holttest fekszik kiterítve. Az agnoszkálásnál borzasztó jeleknek játszódnak le. Sok holttest a felismerhetetlenségig meg van csonkítva.

A szemtanuk szerint Griffiths kapitány valószínűleg részeg volt. A katasztrófa pillanatában magára kapott két mentőövet és így ugrott a vízbe, de odaveszett.

A szerencsétlen „Mohegan”-t még csak az idén bocsátották vízre; 8500 tonna hordképességű hajó volt és most tette meg másodszor az utat Amerikába.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Nép-színház. A Nép-színházban, ahol Hegyi Aranka e napokban bucsufőlépési komédiáját játszotta el, ma a tisztelbi rendeztek meglehetősen izléstelen vizontlátási komédiát. Szinte hihetetlen, hogy az a „közönség”, amely csak a napokban boszankodott azért, hogy az elkényeztetett primadonna fölfültette, annyira el tudta felejteni ezt a lövő tételt és ilyen ünnepélyes fogadtatást tudott rögtönözni. Hegyi Arankának ugyanis, aki a „Cigánybáró” Szaffiját énekelte, egy nagy zászlót nyújtottak föl a szinpádra, amelyre a primadonna életnagyságu arczképe van festve, azonfölül pedig, mikor a színházból kimenet, kocsiira ült (notabene más kor gyalog székelti háza menni), kifogták a ovait és kétszer körüljárták kocsijával a Nép-

színházat. Ez azonban még nem volt elég. A lakása előtt is néptömeg várta, amely nagy ovációt rendezett tiszteletére. A primadonna kijött az erkélyre és meghatottan mondott köszönetet a zajos tüntetésért. Ezek után csupán annak konstatálására szoritkozhatunk, hogy Hegyi Aranka igen jól érti a dolgát: annyira lövő tudta tenni a közönséget a bucsujával, hogy még a vizontlátáskor is — elhúzták a kocsiját.

* Solymosi jubileuma. Solymosi Elek, a Nép-színház jeles művésze, közelebb üli meg színészkedésének 30 éves jubileumát. Ebből az alkalomból ma délután a Budapesti Ujságírók Egyesületében népes értekezlet volt. Egy bizottság alakult, melynek elnöke báró Splényiné Blaha Lujza, tagjai pedig ujságírók és művészek lettek. Ez a bizottság elhatározta, hogy a Nép-színház igazgatóját felkéri egy jubiláris előadás rendezésére, amelyen Solymosinak emléktárgyakat nyújtanak át. Előadás után pedig banket rendezését tervezik.

* A Sandrock-krízis. A bécsi Burg-színház intendánsa levélben értesítette Sandrock kisasszonyt (akinek ügyéről megemlékeztünk), hogy elbocsátásának mi sem áll utjában, ha megfizeti azt a hat-ezer forintot, amivel a színház pénztárának tartozik. A művésznőért alkalmasint nem sokára lefizeti ezt az összeget egy új igazgató és ezzel Bécs színházi szenzációjának is vége lesz. Ugy hírlik, hogy Sandrock Berlinbe szerződik.

Bécsből tudósítunk ma a következőket jelenti telefonon: Sandrock Adél, aki 1895 óta volt alkalmazva a Burg-színházban, ma megvált e színházról. Egy berlini ügynök kifizette a művésznő 6000 forintra rugó adósságát, amire a színház Sandrockot elbocsátotta. Mivel a Burg-színházban — egy fennálló szabályrendelet szerint — nem szabad elbocsúznia a bécsiektől, a jövő héten valószínűleg a Carl-színházban lép fel utóljára Bécsben. November 1-én már tournée-ra indul. Állandóan nem lesz sehol, csak vendégszerepelni megy.

* „Tüstént kidobom . . .” Mahler Gusztávnak, a bécsi udvari Opera igazgatójának megint van egy kellemetlen affaire-je. Hélfőn egy próbán dirigált. Egyszerre csak „lekopogta” a próbát és hevesen rászólt a karigazgatóra, amiért a kóristák oly gyengén énekelnek. Erre a kórus egyik tagja előlépett és így szólt:

— Gondolja meg, igazgató ur, hogy tegnap este „Lohengrin”-t énekeltek. Az ilyen opera után kimerül az ember. Egy kis elnézést kérünk, ha ma nem énekelünk is teljes hangon.

Erre Mahler felállott a dirigáns-székből és azt mondta:

— Tüstént kidobom, ha még egy szót mer szólni. Én mindenkit kidobok, aki nem teljesíti kötelességét és aki ellent mer mondani.

Erre az összes kardalosos hátat fordítottak a dirigánsnak és kivonultak a szinpádról. Az igazgató elleni sérelmüket egy értekezleten írásba foglalták és tegnap átadták az intendánsnak.

* Corignanék válopőre. Amíg a Magyar Színház operette-személyzete Planquette legújabb operettejének, a „Garasos kisasszony”-nak betanulásával van elfoglalva, azalatt a drámai személyzet elkészült „Corignanék válopőre” című bohózzattal, úgy, hogy ma délelőtt megtarthatták már a darab első főpróbáját. A Magyar Színházban a párisi rendezés szerint tanulták be e bohózzatot, amelynek bemutató előadását szombaton, e hónap 21-ikén tartják meg. A nyilvános főpróba pénteken délelőtt tizenegy órakor lesz.

FŐVÁROS.

(Mesterséget tanuló leányok összehívása.) Alig van mesterség, amelyre már nők is nem vállalkoznak s a műhelyekben mindenütt található tizenhárom-tizenéves leányokat, akik az inasestlen-dőket szolgálják. A vallás- és közoktatási miniszter most felhívta a fővárost, irassa össze minél előbb a mesterséget tanuló leányokat, hogy ezeknek továbbbi iskolai oktatásáról kellőképen intézkedhessék.

Furcsaságok.

Történet pedig az 1892-ik esztendőben, hogy a nemes városatyák szeretett királyunk koronázásának huszonötödik évfordulója alkalmából egy nemes alapítványt létesítettek, megszavazván erre a célra, örök időkre évi hétézer forintot.

Ebből a summából jutott volna egy rész a festőművészeknek, egy rész a zeneművészeknek, egy rész a szobrászoknak, elég tekintélyes összeg az iparosoknak és kereskedőknek, sőt egy csekélység — háromévenként 2400 forint — jutott volna a tollforgató embereknek is.

Történet azután, hogy a nemes tanács mindjárt az 1892-ik évben hozzáfogott a vonatkozó alapítványi okiratok megszerkesztéséhez, mely munkálatok, hihetetlen gyorsasággal rövid négy esztendő alatt elkészültek, úgy, hogy már az 1896-ik esztendőben elhatározottat az alapítvány azonnali életbeléptetése, még pedig olyképp, hogy az ösztöndíjban, illetőleg jutalomban részesülők már az 1897-ik évi június hó 8-án fölvehessék garsaikat.

A nemes tanács ismét lázas sietséggel fogott hozzá a munkához és sikerült is annyira vinnie, hogy egy rövid év múlva kiirták a pályázatot.

1897. évi június hónap 8-án jelent meg a pályázati hirdetés s a sok művész, kereskedő, ipáros és tollforgató ember valóságos bucsujárást rendezett a városházára.

Azóta eltelt közel másfél esztendő, a jutalomban részesített zenészek, kereskedők és iparosok azóta már régen a külföldön költik el azt a kis pénzmagot, amit ő jury nekik juttatott, csak a szegény szobrászok, meg a szegény tollforgató emberek nem tudnak pénzükhöz jutni.

Azaz a szobrászok ügyében már szintén határozott a jury, sőt a tudósok közül is megkapta már Simonyi Zsigmond a maga 1400 forintját, csak a szépirodalmi szakot illető ezer forintot nem tudják kinek odaadni.

Másfél év óta tanácskozik a jury. Azóta meghalt már az elnök, a pályázók közül is már ketten jobb hazába költöztek, egyik pedig háziur lett s visszalépett a pályázattól.

E miatt panaszkodott a minapában az egyik ujság.

Hát biz ez elég érthetetlen! Hogy lehet e miatt panaszkodni? Ilyen országos fontosságú dolgot csak nem lehet rövid másfél év alatt elintézni? Azután meg annyi a jeles tollforgató ember, annyi regényírónk, tárczairóknk és költőnk van, hogy azok közül bizony nem egyhamar lehet jutalomra érdemeset kiválasztani. Azután meg június 8-ika már elmúlt, a 30-ik évforduló is elmúlt, már most illő volna a 40-ik, vagy legalább a 35-ik évfordulót megvárni, sokkal alkalomszerűbb volna a jutalmat akkor kiadni.

A rossz nyelvek különben azt suttojják, hogy a jó öreg Lampel elköltötte azt az ezer forintot és csatornát csináltatott belőle a szent László-uton, mert erre nagyobb szüksége van a városatyáknak!

Az a szegény poéta várjon; veszedelmes is lett volna azt azonnal kiadni, mert hirtelenében talán a guta is megütötte volna örömeiben . . .

No de elég a tréfából!

Beszéljünk komolyan!

Elismerjük, hogy egy ilyen pályázat fölött három nap alatt dönteni nem lehet, de azt senki nekünk meg nem magyarázza, hogy másfél esztendő gondolkodásra volna szükség. Egy semmi körülmények között nem menthető mulasztás ez, amelyet most már helyrehozni sem lehet.

Bezzeg, ha valamelyik városatyá telekfelelősi kérelmét három nap alatt el nem intézik, van lárna és hűhó, hogy milyen lassu az adminisztráció, milyen hanyagok a tisztviselők, de mikor egy szegény poétáról van szó, azzal senki sem törődik!

A nemes városatyák meg az okos tanács úgy gondolkoznak, hogy a többi között elfér ez a furcsaság is!

VIDÉK.

* (Visszavont rendelet.) Thoroczkay Viktor báró, Hódmezővásárhely főispánja nemrégiben, amint említettük is, rendeletet adott ki, hogy a városbáza főlépcsőjén csak kapatos emberek járjanak, a többi halandó pedig az udvar felől kerüljön be, ha valami dolga akad a városházán. A rendeletet országszerte tárgyalták, többé-kevésbé kommentárokkal kísérve. Thoroczkay Viktor báró főispán belátta, hogy tévedett, vagy hogy tervét félremagyarázzák és a rendeletet visszavonta.

* (Munkás segélyalap.) Szeged város törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésében — mint tudósítónk táviratozza — huszezer forintot szavazott meg egy létesítendő munkás segélyalap javára. A földművelésügyi miniszter ötezer forintot ígért az alapjához.

Nyílt levél Fiume képviselőjéhez.

Fiuméből a „La Difesa“-nak, Kuscher Nándor nyugalmazott királyi ügyész lapjának legújabb számát küldték be, ez a lappéldány a fiumei tülzök mai hangulatát egy nyílt levélben tükrözi vissza, mely a város országgyűlési képviselőjének, gróf Batthyány Tivadarnak szól.

A „La Difesa“ tudvalevőleg horvát területen, Susákon jelenik meg a horvát hatóságok engedelmével, mert Fiumében ez új lapot nem engedélyezte a kormányzás. A lap vezérei, Mayländer, a két Vio ügyvéd, meg két-három mérges autonomista; most a 4-ik száma jelent meg és ebben Batthyány Tivadart ígéreteinek megszegésével vádolja a „Fiume választói“ aláírással ellátott levél.

A vehemens szövegnek befejező része így szól: „Ön, Batthyány Tivadar gróf, elárulta Fiumét; és e sötét, kegyetlen árulást az ellenség javára követte el ép akkor, midőn a harc csak ugy dult, midőn a katonák, kik önt vezetőjükül, vezérükül választották, nem küzdhetek tovább a győzelmi pálmáért, midőn a zászlót már nem menthették meg, melynek ön hűséget esküdt.

„Ön, mint Fiume képviselője, a jogok bátor védelmezőjéből átváltozott álcázott zsarnok nagyúrrá; midőn pedig álnokságának épülete összedőlt, szégyenletes csendességével, némaságával bűnrészesévé vált azon szegénynek, melyet nekünk átszenvednünk kellett s melyért mi a dolgot félreértve, ugy önt, mint a magyar nemzetet magasztaltuk.

„Anélkül, hogy ön a választók véleményét meghallgatta volna, megszőkött ön a szabadelvű pártból és Fiume érdekeinek kockáztatásával hadat kezdett a kormány ellen olyan dolog miatt, mely nem érdekelté közvetlenül választókerületét, vagyis az egyházi törvények miatt; ellenben midőn Fiume autonómiajáról, a fiumeiek becsületéről és büszkeségéről volt szó, akkor ön, Batthyány Tivadar gróf, hűtlenül megmaradt a helyén annak a pártnak a soraiban, melynek kezdeményezéséből és bujtogatásából Fiume ellen jártak el Fiume nélkül.

„Kevésé dicsőséges képviselői pályájának illusztrálására e momentum is elégséges.

„Ön hát, Batthyány Tivadar gróf, egy politikai kihágást követett el!

„Semmi sem köti önt ezentúl Finnéhez, na csak nem az ön csunya működésének visszhangja. Már régóta le kellett volna tennie mandátumát: Fiumét rossz szelleme nem képviselheti a parlamentben. Miért nem tette ezt már meg? Fizetve akar lenni? Nem! Akkor hát adja vissza a fiumeieknek azt, amit elragadott: a mandátumot.

„És a fiumeiek átka nehezédjek az ön ambíciózus fejére!”

Felekezeti gyűlések.

Az evangélikusok mindkét felekezete ülést tartott ma Budapesten. Az ágostai evangélikus egyház konventje ma vette kezdetét, a dumamelléki evangélikus-reformátusok pedig folytatták négy nap óta folyó gyűlésüket.

(Az evangélikusok konventje.)

Prónay Dezső báró egyetemes felügyelő és Baltik Frigyes püspök elnöklése alatt nyílt meg ma délelőtt az ágostai evangélikus egyház egyetemes közgyűlése. A gyűlést, amelyet isztentisztelet előzött meg a Deák-téri templomban, Prónay Dezső báró nyitotta meg.

Meleg szavakban emlékezett meg arról a nagy csapásról, amely Erzsébet királyné halálával az országot érte.

Megnyitó beszéde elején azt fejtegeti, hogy minden haladás egyúttal pusztulással jár. Nemzetek alakulnak, de ugyanakkor más népek eltűnnek. Új társadalmi osztályok támadnak, más osztályok vesztén. E haladó és pusztuló irányban csak egy nyugvópont van: az evangélium. Azt óhajtja, hogy mindenki találjon reményi és vigasztalást az evangéliumban.

Az elnök beszédét szösz szerint jegyzőkönybe veszik, jelentéséért köszönetet szavaznak.

Zsigmond János dr. jegyző ezután jelentést tesz Fabiny Teofil bányakerületi felügyelő lemondásáról és Zsilinszky Mihály megválasztásáról. A közgyűlés az előbbinek sok évi buzgóságáért köszönetet szavazott, az utóbbit pedig örömmel üdvözölte.

Helyeslőleg vette tudomásul a közgyűlés, hogy Zelenka Pál püspök a német császár meghívására Jeruzsálembe utazott, hogy az ottani evangélikus templom felavatásán képviselje a magyar evangélikus egyházat.

Jánoska János azt a kérdést intézi az elnökséghez, vajjon a múlt évi közgyűlés egyik határozatához képest történt-e intézkedés az iránt, hogy a theologusok a német és tót nyelvben alaposabb kiképzést nyerjenek.

Az egyetemes felügyelő azt feleli, hogy a theologiai akadémia költségvetésében e nyelvek tanítására megfelelő összeg van felvéve, s hogy a két nyelvnek külön tanszéke van.

Néhány kisebb jelentés, köztük a tanügyi bizottság jelentése után a közgyűlés folytatását holnapra halasztották.

(A reformátusok gyűlése.)

Szilágyi Dezső és Szász Károly püspök, elnökök, nyitották meg a gyűlést. Első sorban a különféle segély-kérvényeket intézték el. Ötvenkét egyház 3435 forintot kapott, lelkesek segélyezésére 1630 forintot, összesen 10.615 forintot szavaztak meg. Az ügyészi jelentés után a Ráday-könyvtár ügye került szőnyegre.

Szilágyi Dezső hangsúlyozta, hogy oly nagy nemzeti kincs, mint a Ráday-könyvtár, nem maradhat tovább a nagyközönség elől elrejtve. A könyvtár sürgős rendezését, olvasó-termek berendezését, a nagy értékű régi könyvek kiadását ajánlja.

A közgyűlés Szilassy Aladár pártoló hozzászólása után elfogadta Szilágyi indítványát.

Délután apróbb bizottsági ülések voltak, melyen a számszéki bizottság és missiói a bizottság tanácskozott.

A közgyűlést holnap folytatják.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A szolga boszuja. Dancsó Mátyás tizenkilenc esztendősboltiszolga a télen meg akarta ölni a gazdájának, Pauker Adolf fűszerkereskedőnek a fiát. Hajnalban beosont a szobába, ahol Pauker Ármin aludt s egy doronggal négy hatalmas ütést mért az alvó fiatal ember fejére. Pauker leesett az ágyról s vérbefagyva terült el a földön, Dancsó pedig egyenesen a VII. kerületi kapitányságra futott:

— Fogjanak el, mert megöltem a gazdám fiát! szolt az inspekcziósnak.

— Csak nem tán? kérdezte ez.

— Mindig szekirozott, hát kitöltöttem rajta a boszumot...

Egy rendőr odasietett a Paukerék lakására s csakugyan ott találta a fiatal embert véresen, eszméletlenül állapotban. De nem halt meg s ma már jelen is volt a tárgyaláson, melyen a törvényszék Dancsót gyilkosság kísérlete címén vont felelőségre. A vádlott ma is azzal védte magát, hogy gazdája rosszul bánt vele, de a kihallgatott tanúk meghazudtolták, mert még alig is pirongatták meg. A törvényszék Dancsót szándékos emberölés kísérletében mondta ki bűnösnek és két évi fegyházra ítélte.

— Gyilkos apa. Jászberényben történt a múlt nyáron, hogy Várkonyi Gábor gazdaember késsel megölte a tulajdon fiát. A szerencsétlen fiut siketnemasággal verte meg a természet s ez elfordította tőle az apai szeretetet is. Egy reggel az öreg Várkonyi elővette a fiut, összekötötte zsineggel a két kezét, azután éles késsel elvágta a torkát. A gyilkos apa azzal védekezett, hogy a gyermek rendkívül vásott volt s folyvást lopni járt, amit aztán mindig neki kellett pénzzel jóvátenni. Nem tudta tovább békén nézni a tetteit, hát inkább elemészette. A szolnoki törvényszék Várkonyi Gábort tíz

évi fegyházzaal sújtotta s ezt az ítéletet, Zubovics Román bíró előadása alapján, ma a királyi tábla is jóváhagyta.

— A sarkadi nazarénus sajtópöre. A nagyváradi kerületi sajtóbírószág előtt ma ismét esküdt-széki tárgyalás volt. Perjéssy Mihály közbíró osztály és hitfelekezetek ellen való izgatással vádolta Kis Imre sarkadi csizmadiát és nazarénus apostolt, aki „Az elveszett kincsnek megtalálása“ című röpiratban megtámadta a papságot, a hitfelekezeteket általában és az úri osztályt, azt állítva, hogy azok mindannyian hamis próféták. A röpiratot a nép között is terjesztette. A tárgyaláson maga védelmezte magát, kijelentvén, hogy őt az Isten inspirálta, kérte a törvényszéket, hogy a papságot esküdtszék elé állítsák. Az esküdtszék kilenc szóval három ellenében nem vétkesnek nyilvánította a vádlottat, mire a törvényszék fölmmentő ítéletet hozott.

Egy kalandornő.

Elegáns hintóban, divatos ruhákban járt-kelt mindenfelé Domány Gizella asszony, egy szegény zsidó-szücsmester leánya. Tanítónőnek nevelte az apja, hogy keserves harcban, napról-napra küzdve keresse meg a mindennapi kenyeret, de tisztességesen keresse meg; a fiatal lányból azonban festőnő lett, nagyuri hölgy, aki hamis nevekkal, furfangosan kigondolt mesékkal csalta össze a költséges életmódjára szükséges összegeket. Életének e két ellentétes mozzanatát mintha kiegyenlítően az a harmadik, amelylyel a bíróság ítélete sújtotta ma: a kilencz havi börtön.

Gosztzonyi Béláné született Vidrasku Madeleine. Ezt a hangzatos nevet vette fel a fiatal „festőnő“ és ez alatt az álnév alatt becsapott mindenkit, akivel csak a sors összehozta. Különösen Bécszet tisztelte meg hosszabb látogatásaival, de a paritás kedvéért elnézett Budapestre is. Diszes rokonságát is körülbelül a kvóta arányában, a monarchia mindkét feléből válogatta össze. Szegény boldogult férje, Gosztzonyi Béla huszárezredes volt, édesanyjának Vidrasku hercegnőnek terjedelmes birtokai voltak Oroszországban, a nagyatyját pedig Platen grófnak hívták. Weber tábornoszernagy a nagybátyja, Eulenburg, a bécsi német nagykövet, az unokabátyja; sőt jegyese is volt: Csáky Aladár gróf.

Csak pénze nem volt sohasem. Azaz roppant vagyona lett volna, csak hogy gondnokság alatt állott és e gondnokság alól mindig néhány hét múlva kellett volna felszabadulnia.

Ezen a többé nem szokatlan uton szerzett szép pénzt magának — kölcsön. A bécsi „Elisabeth“-fogadó főpinczérétől hatszáz forintot csalt ki, Tschappel főhadnagytól ezer forintot, Cassagni Krisztinától nyolcezzszáz forintot, Mahler Ottó bécsi ügyvédől ezer forintot, egy pinczértől kétszáz forintot. Ezekért a csalásokért ma vonták felelőségre a furfangos kalandornőt.

A tárgyaláson Eördögh András elnökölt; az ügyészséget Mészáros Tivadar dr. képviselte, a vádlottat Vaisz Sándor dr. védte. Az általános kérdések során az elnök azt kérdezi a vádlottól, hogy hajadon-e?

— Az nem igaz. Gosztzonyi Béláné vagyok.

— De hisz semmi nyoma sincs annak, hogy ön ezzel az emberrel megesküdt. Ki volt különben az a Gosztzonyi Béla?

— Honvédőrnagy volt.

— Hol ismerkedett meg vele?

— Tatán, a keresztapám, Eszterházy Miklós gróf révén.

— És hol esküdt meg vele?

— Tatán a kastélyban.

Az elnök: A bíróság megkereste a közös hadsereget és a honvédséget, hogy kutatná ki, vajjon szolgált-e náluk egy Gosztzonyi Béla nevű őrnagy, de mind a két helyről az az értesítés érkezett, hogy ilyen nevű őrnagyot nem ismertek. A tatai szolgabíró pedig azt jelentette, hogy az odaváló kastélyban Gosztzonyi Béla és Domány Gizella sohasem esküdt meg. (A vádlotthoz): És hol van az ön állítólagos férje?

— Ugy tudom, hogy meghalt.

— Igaz az, hogy Prohászka Károly bérkocsist megcsalta?

— Soha. Nem csaltam meg, csak tartozom neki s adósságomat meg is fogom fizetni.

— Hát van pénze?

— Van. Bármely perczen 20—30 ezer forint áli rendelkezésemre. Különben, ha nincs is most pénzen, én olyan nő vagyok, aki a tudásából is meg tud élni.

— Mi tud maga?

— Én, kérem, nagyon szépen tudok festeni.

— Kinek adta el a festményeit?

— Dániel bárónának, Thurenne gróf francia főkonzulnak s másoknak.

— Mahler Ottó ügyvédől Bécsben szintén kicsalt 875 forintot, Cassagni Krisztinától pedig 352 forintot. Az utóbbinak Csáky Aladárné grófnának adta ki magát.

— Az örültség.

— Aztán azt hazudta, hogy a testvérének, egy előkelő állású katonatisztnak, becsületbeli adóssága van s ha azt esti hat óráig le nem fizeti, főbe lövi magát. Mit szól ehhez?

— Én Cassagni asszonyt 1894. óta ismerem s soha egy krajczárral nem tartoztam neki.

Az elnök fölolvassa Cassagni asszonynak a vallomását. Ennek az asszonynak is sokat dicsekedett a vádlottal előkelő rokonságával s egyebek közt az is hazudta neki, hogy Csáky Aladár gróf huszárezredesnek a felesége s hogy egy bécsi közjegyzőnél 40.000 forintja van. A szegény asszonyt, aki könyvvezető az Éder-féle szanatóriumban, ezekkel a mesékkel alaposan preparálta s könnyen kicsalta megtakarított pénzét.

Majd Tschappel főhadnagy vallomását olvasták föl. A főhadnagy, amint mondja, Győrben megismerkedett a vádlottal, aki Dessewffy grófnak adta ki magát. Mindjárt az ismeretség elején pillanatnyi pénzzavarával hozakodott elő s a gavallér tiszt pár száz forinttal segített is rajta. Később Bécsben találkozott a kalandornővel s ott arról értesült egy tisztbarátjától, hogy Domány Gizella fűnek-fának azt beszéli, hogy Tschappel az ő testvére.

Az elnök: No, mit szól ehhez?

A vádlott: Kérem, az ő pazarlása teremtette az egész szorult helyzetet. Állandóan páholyba-járt, kocsit tartott, pedig egy krajczárja sem volt. Én fizettem ki a számláit is. Csak szivarért 145 forintot fizettem. Ilyen ostoba voltam én.

Az elnök fölolvassa a vádlottal levelet, melyet Schusztér Antalnak, az Elisabeth főpinczárának írt. Schusztér bűnvádi följelentéssel fenyegette a vádlottat, ha nem fizeti meg a követelését. Erre Domány Gizella azt felelte neki, hogy nem fél a feljelentéstől, mert a magyar büntetőkodex szerint a család három hónap alatt elévül.

— Honnan tudja ezt? kérdezi az elnök.

— A vádhatározatból, feleli nagy derűvel a vádlott.

A törvényszék többszörös csalásért kilenet h a v i b ő r t ő n r e ítélte a vádlottat, de a nyolcz hónapi vizsgálati fogságot beszámította neki.

Az ítéletben az ügyész és a vádlott egyaránt megnyugodott.

SPORT.

+ Davis, a Schindler-istálló trainerje, aki Pardubitzban Margoszával oly szerencsétlenül elbukott, a halállal vívódik.

*+ Bécsi októberi löversenyek. A holnapi nap főfutama az Államdíj lesz, melyben Rose of Kildare-nek nem kell valami nagyon erőlködni, hogy ellenfeleit legyőzhesse. Annál érdekesebb lesz azonban a Gunnersbury-verseny, amelyben Barnato II., Cid, Szeszély, Gwen, Galifard és Bonvivant fognak indulni. Győztes valószínűleg Barnato II. lesz. Ma Bécsben egész délután esett az eső, ami a holnapi eredményre bizonyára befolyással lesz.

Jelöltjeink a holnapi versenyre:

- I. Illusion—Wahrman Istálló.
- II. Félénk—Dalfi.
- III. Barnato II.—Cid.
- IV. Rése of Kildare.
- V. Csoko—Hableány.
- VI. Gallifard—Belle-Helene.
- VII. Duke—Babantino.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Cleopatra. Pozsony. Igen téved, ha azt hiszi, hogy ellenséges indulat sugallta az újságíróknak azokat a többé-kevésbé kemény sorokat, amelyeket a népszínházi bucsu-komédiáról és időnkint némely más színésznek vagy színésznak affairjéről írtak. Minden kultur-államnak nagyobb színésze van mint Magyarországnak s a színész-kultusz mégsem olyan betegesen, sehol mint nálunk. Szinte elszomorító, hogy a közönség megnyíró felreteszi józtlását, kritikáját és méltóságát, mikor egy-egy színházi istennőcskéről van szó. Pedig ha tudnák, hogy ezek az imádott hölgyek — mert főképpen a hölgyekről van szó — milyen szeszélyesek, milyen képzelődők és milyen kapzsik, akkor bizonyára lejjebb szállna a lelkesedésük. S akkor nem vádolnák gyűlölködéssel az újságírókat, ha néha-néha kifognak a türelemből és egy kicsit szétütnek közöttük. Hát még ha direktorok lehetnének, akár csak egy napig is!

P. T., Temesvár. Örömmel vesszük tudomásul, hogy önnek is tetszik a Családi Krónika. Hát még ezután hogy fog tetszeni! Ugyszólván lapról-lapra szebbé és érdekesebbé válik. A harmadik fejezetben, mely néhány nap múlva kerül sorra, II. Katalin cárnő híres dnyepri utazása van megírva, amelyet Potemkin herceg rendezett s amely azóta szállóigévé vált, anélkül azonban, hogy bővebben ismernék a történetét.

13369. számú előfizető. Balkány. Elkérte a figyelmét, hogy már 11-én feleltünk kérdéseire. Megismételjük tehát a multkor mondottakat. Ad 1. Tartalékos tisztiorvos-helyettes a legénység szemlélén tartozik megjelenni. Ad 2. A törvényhatóság rendes közgyűlése hagyja jóvá a képviselőtestület határozatát.

Árvarózsa. Szent-Endre. Az nem akadályozhatja meg önöket semmiféle zenés társas-összejövetelben. Törvény, rendelet nem tiltja, ha kedvük van — mulassanak!

16565. számú előfizető. Nagy-Becskerek. Ad 1. A „Nemzeti” baleset ellen biztosító társaság teljesen független az „Első magyar általános”-tól. Ad 2. Cégeket, intézeteket nem ajánlhatunk. Sajnáljuk, hogy nem teljesíthetjük kérését.

5530. számú előfizető. Budapest. Arról az intézetről nem hallottunk semmit.

A HIVATALOS LAPBÓL.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Szabeni János és Benczédi István okleveles tanítókat az arapataki állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Vánca István, Szinte Vilmos és Kocsisné Pollák Augustia okleveles tanítókat, illetve tanítónőt a márkosfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, illetve tanítónővé, a budapesti itélőtábla elnöke Ujlaki Gyula végzett joghallgatót, Bibó Armin jogszigorlót, Szedlár Ödön, Finger Oszkár és Polczér Dezső végzett joghallgatókat a budapesti itélőtábla kerületére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Magyar név. Róth László és Károly, valamint kiskoru Róth Vilmos, József és Sándor kerületi illetőségű ugyanottani lakosok Révészre, Izrael Sándor, Lipót Sámuel és Izidor aranyvági illetőségű ugyanottani lakosok Irsaira, Kohn Zsigmond dévaványai illetőségű ugyanottani lakos, valamint kiskoru Aranka, Ödön, Erzsébet és Magdolna gyermekei Kovácsra, kiskoru Mandel Ernő, Lipót és Dezső nagyváradi illetőségű ugyanottani lakosok Molnárra, Karaszek József szentesi lakos Kovácsra, Gerendorf János magyar államvasuti váltóór újszászi lakos valamint kiskoru gyermekei Imre és Ilona Gerendaira, Kollmann Mihály máv állomásfelügyelő zeyfalvi lakos, valamint kiskoru gyermekei Kázmér és Mihály Köszegre, Khun Ferencz máv állomás-málházi soborsini lakos Kubinyira változtatták nevüket belügyminiszteri engedéllyel.

Pályázatok. (A „Budapesti Közlöny” 241. sz.) Szántási állásra a marosújvári magyar királyi bányahivatalnál, pénzügyi fogalmazói állásra a székesfevárosi királyi adófelügyelőségénél van pályázat kihirdetve.

NYILT-TÉR.

A legnagyobb gavallérok

is viselhetnek feltűnő, olcsó árú, kényes kapható ur ruhákat, ha szükségleteiket nálunk szerzik be. A mesteri szabást cégünk előkelő hírneve biztosítja, a munka kivitelét pedig az üzlet képe éfarulja. Méretutáni megrendelésekre külön szövetraktárunk van, kizárólag tiszta gyapjú s valóban gyönyörű mintájú kelmeiből.

Karácsonyi és Társa

terti-üzlet

IV. kor., Múzeum-körut 20.

KÁLMÁN KATÁNGHY-NAPTÁR-Á

1899-re,

melyet az ORSZÁGOS HIRLAP előfizetői ingyen fognak megkapni hirdetések közlésére a legalkalmasabb.

Hirdetéseket elfogad:

az Országos Hírlap kiadóhivatala

VIII. kor., József-körut 65. szám.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági távirat.

New-York, október 19.

	okt. 19. cents	okt. 18. cents.
Baza szeptemberre	—	—
• májusra	74 ⁴ / ₈	72 ⁷ / ₈
• decemberre	72 ⁵ / ₈	71 ² / ₈
Tengeri decemberre	38 ⁸ / ₈	37 ⁴ / ₈

Chicago, október 19. Ünnepe miatt a tőzsde zárva van.

Mezőgazdaság.

Első mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden. Az országos magyar gazdasági egyesület a földművelésügyi miniszter támogatása mellett 1899. évi szeptember hó 3-ától bezárólag 10-éig Szegeden országos mezőgazdasági kiállítást rendez. A kiállítás országos jellegéből folyólag a mezőgazdaság minden ágát felölelné és ennek megfelelőleg a következő 6 csoportra oszlik: I. Élő állatok és állati termények kiállítása. II. Földművelési és növényi termények kiállítása. III. Szőlőművelés, borászat, gyümölcs- és kertészeti kiállítás. IV. Mezőgazdasági gépek és eszközök kiállítása. V. Házi és mezőgazdasági iparok kiállítása. VI. Erdészeti és vadászati kiállítás. Az egyes főcsoportok már a munkálatokat meg is kezdték, úgy, hogy a kiállítás általános programja már a jövő hónap végén közkezen forog. Különösen érdekesnek ígérkezik az állatkiállítás, amely első sorban az Alföld állattenyésztését volna hivatva a nagyközönségnek bemutatni. Az állatkiállítással kapcsolatban egy országos löverseny is rendezetnék. A szegedi gazdasági egyesület már meg is tette a kellő lépéseket a versenypályának bejegyeztetése iránt. Általában a rendező-bizottság fősúlyt helyez arra, hogy a kiállítás tanulságos legyen és hogy a kiállítókra nézve közvetett anyagi haszonnal is járjon és így nem annyira a mennyiségre, mint inkább a minőségre fogja a súlyt helyezni a kiállítandó tárgyak megválasztásában. A kiállítás iránti érdeklődést nagyban fokozza az, hogy annak vednökéül József főherceg ő fensége fog felkérni, aki mint az ország első birtokosa is a magyar gazdaközönségben nagy rokonszenvenek örvend. A kiállításnak külön háziipari csoportja is lesz, amely különösen az Alföld szociális viszonyaira nagy fontossággal bír. Ennek a csoportnak a rendezésére a szegedi kereskedelmi és iparkamara vállalkozott. Az országos magyar gazdasági egyesület alelnöke vezetése alatt általában mindent elkövet arra nézve, hogy az érdeklődést a kiállítás iránt a legszélesebb körökben is felkeltse, hogy minden szakertőt a rendezés körül foglalkoztasson és hogy általában a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének” ezen első nagyszabású szereplését siker koronázza.

Ipar- és kereskedelem.

A magyar kisipar és a közszállítások. A közös hadügyminiszterium arról értesítette az országos iparegyesületet, hogy a közös hadsereg 1899. évi bórnmű felszereléséből a magyar iparnak fentartott kvótáé egy negyedrészt a kisipar ar utján szerzi be. Szállítandó 22.000 pár bakancs, 8900 pár csizma és nagybőrmennyiségű szíjgyártómunka. A pályázathoz Magyarországon lakó, iparhatóságilag igazolt mesterek vehetnek részt, még pedig önállóan vagy szövetségbe. A szállítandó áruknak a vállalkozók műhelyében kell készülniök. Minta és óvadék benyújtása nem szükséges. A szabályszerűen felszerelt ajánlatokat folyó évi szeptember hó nyolczadikáig kell benyújtani annál az intendatúránál, melynek területén az ajánlattevő kisiparos lakik. A részletes feltételek az országos iparegyesület irodájában megtekinthetők.

Kőbányai sertésplac, okt. 19. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) — krajczárig. Közép (páronként 300—400 kilogramm súlyban) — krajczárig. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 49—50 krig. Közép (páronként 251—320 kgrig terjedő súlyban) 50—51 kr. Könnyű (páronként 250 kgrig terjedő súlyban; 51—52 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kgr. felüli súlyban) 49—50 krajczárig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 48—49 krajczárig Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 48—49 krajczárig. Sertéslétszám: 1898. okt. 17. napján volt készlet 42614 darab, okt. 18-án felhajtott 424 db, október 18-án elszállított 326 darab, október 19-ére maradt készletben 42712 darab. A hizott sertés üzlet irányzata csendes.

Budapesti konzum-sertés vásár, okt. 19. A ferencvárosi petroléum raktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. okt. 18-án érkezett 225 drb. Készlet 740 darab, összes felhajtás 995 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 422 drb, elszállítatlan maradt 573 drb. Napi árak: 120—180 kilós 48—50 kr, 220—280 kilós 48—50-5 krajczár, 320—380 kilós 46—50 kr, öreg nehéz 44—46 krajczár, malacz 44—46 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Pénzügy.

A központi hitelszövetkezet. A földmívelésügyi miniszter által a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló 1898. XXIII. törvényekkel értelmében létesítendő országos központi hitelszövetkezet alapítványi üzletreszeinek jegyzéséről a napokban közzétett közleményünk óta, mint értesülünk, a földmívelésügyi miniszter irén újabbán József Ágost főherceg is 5 darab ezer koronás üzletrészt jegyzett. Üzletrészeket irtak még alá a következők: Deutsch Ignác fia 7000 korona, N.-Surányi cukorgyár és finomító részvénytársaság 5000 korona, Gróf Eszterházy Ernő 2000 korona, Welder Alajos 2000 korona, Apponyi Sándor gróf, Degenfeld József gróf, Erdődy Sándor gróf, Főegyházmegyei káptalan (Zágráb), Glück Venczel, Hajós József, Harsányi István, Kepich Emil, Lederer és Kálmán-féle szeszgyár és finomító részvénytársaság, Ludvig János, Majláth József gróf, Neusiedler Károly, Nyáry Jenő báró, Ordódy Lajos, Pozsonyi I. takarékpénztár, Puttsány Géza báró, Rötzer Ferencz, Salgótarján nagyközség, Stummer Sándor báró, Suhayda István dr., Surányi János gróf, Széchenyi Gyula gróf, Tóth István 1000—1000 koronát, összesen 44.000 korona. E szerint a földmívelésügyi miniszter irén a már néhány nappal ezelőtt kimutatott 71.000 koronával együtt összesen 215.000 korona értékű alapítványi üzletrészt jegyeztetett.

Közlekedés.

Vasutmegnyitás. A Nagybecskerek-zsombolyai 68 kilométer hosszú keskenyvágányú vasutat ma átadták a forgalomnak.

Villamos vssut Bécsben. Bécsi tudósítónk beszéli nekünk telefonon: Ma tették közzé a Siemens és Halske cég és Bécs közt létrejött szerződést a tramway ügyében. Bécs az engedélyese valamennyi közúti vasutnak. A tramway-társaság likvidál és a firmája ezentul ez lesz: „Bécsi közúti vasutakat építő- és üzembe helyező társaság“. Ez a társaság a jelenlegi lóvasutakat villamos üzemre köteles átalakítani, új villamos vonalakat köteles építeni, és az üzemet saját költségén tartja fenn. A vezeték felső lesz a Siemens-Bügel rendszer szerint, mely szabadalom egyedül Bécsben használható. Alsó vezeték csak néhány vonalon lesz.

A villamoson a viteldijak a következők lesznek:

- 1. és 2. vonalszakaszon 10 fillér
- 3. vonalszakaszon 20 „
- 4. vonalszakaszon 30 „

Átszálló jegy legkisebb ára husz fillér. Bécs városa jogosítva van arra, hogy 1914. január elsején, vagy 1920. január elsején átvegye az üzemet, ha két évvel előbb felmondott. Más közúti vasutak peage-jogot kapnak.

A társaság 1898-ban 600.000, 1900-ban 800.000, 1901-ben 1.100.000, 1902-ben 1.400.00, 1903-ban 1.650 000 koronát fizet Bécs városának. Ezenkívül Bécs városa kapja annak a nyereségnek a felét, amely a részvények után fizetendő 7 százalékos osztalék után fennmaradna. Ha a város idő előtt veszi át a vasutakat, az évi tiszta hasznot járadék alakjában kötelese biztosítani a társaságnak.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, október 19.

Jelentettük, hogy a néhány hét előtt megnyitott új csatorna a Vaskapunál kitűnően szuperál, olyannyira, hogy itt-ott könnyítette a forgalomra nézve élelbeléptetett különféle preventív-rendszabályokon. Egyebek között lényegesen redukálták az egyes hajók között betartandó távolságot, úgy, hogy most már sűrűbben jöhetnek a gabonával megrakott uszályok.

Csak az a baj, hogy nem csupán technikai akadály nehezítette meg eddig is a román buza beözönlését, hanem főleg az a körülmény, hogy a Balkánon, ép úgy mint egyebütt, kevés az eladó gabona, vagyis helyesebben mondva, a mostani árak mellett nem igen hocsátják áruba termésüket még a rumunok sem. A Duna különben is csak nagyon méltóságteljes tempóban árad, sőt a felső Dunáról már a vízállás apadásáról kapunk hírt.

Nálunk ma megint igen élénk kereslet volt az effektív piacon. Az összes gabonaneműek öt krajczárnyi árjavulást tapasztaltak. Buzából elkelt mintegy 25.000 métermázsa, közte vagy 7000 métermázsa idegen áru.

Októberre egészben ezer métermázsa buzának a szállítását jelentették be és e határidőben most már csak elvétve fordul elő üzletkötés. Mindig mintegy tíz krajczár a differencia a pénz és áruárfolyam között. Ma az utolsó üzlet 9 forint 30 krajczáron kötött, a mi tíz krajczáros napi ár-emelkedésnek felel meg.

Ugyanannyival javult a márcziusi buza kurzusa is, 9 forint 38 krajczárral zárulva. E határidőre nézve már a tőzsdén is kezdik hinni, hogy magasabb árniveau felé indulunk, tekintettel azonban a tényleg óriási mérvet öltött engagmentra, pusztán technikai szempontból is, úgy vélekednek, hogy reakció előbb utóbb be fog állani. Csakhogy ezt a futólagos gyengülést már annyian lesik, annyi a nevető örökös a mostani hausseisták hagyatékára, hogy a jelenlegi vevőknek nincs is alkalmuk ahhoz, hogy valahogyan kiszemledjenek, mert a legcsekélyebb, 3—4 krajczáros árcsökkenésnél már az új vevők legiója jelentkezik. Kérdik, hogy ugyan ki ad el egyáltalában mostan buzát?

Szó sincs róla, ma új contremine-üzletekbe alig bocsátkozik valaki. Csak ama vevők, akik megelégtették a hasznot, azok realizálnak, illetve azok adnak. Jó, de hát végre mégis ugyananyit kell hogy legyen mindig az eladó, mint a vevő. A baisse gerinczét talán — így vélekednek — az arbitrage képezi, azaz amaz üzérkedés, amely a vidéken vette a készárut és annak alapján adogatta a kötéseket. Csakhogy az idén ki volt zárva minden arbitrage-művelet, a vidéki piacok mindig disparitásban voltak, ott mindig drágábban kelt a gabona, mint Budapesten, akár a készáru, akár a határidőpiacon. Arbitrage tehát nincs és e körülményben rejlik a helyzet feszültsége.

Nagyon szilárd továbbá a rozs, amely a határidő piacon még rohamosabban hausseroz mint a buza. Szeptember végén, amikor a márcziusi buza 8 forint 80 krajczárt jegyzett, a márcziusi rozsnek 7 forint volt az ára, ma közel járt a 8 forinthez. E czikkre nézve már nem is azt halljuk a vidéken, hogy a termelők nem hajlandók eladni, hanem egyszerűen azt, hogy „nincs rozs.“

A zab és tengeri kurzusok szintén néhány krajczárral emelkedtek.

Külföldön szilárd a hangulat, bár ma csak Liverpool jelentett 1/8 pennnyel magasabb kurzusokat.

Amerikában tegnap 3/8—5/8 centtel emelkedtek az árak, főleg mivel Argentiniából fagykárokat jelentettek. Na még csak az kellene, hogy baj érje a „korántermelő országok“ vetését. Ezekről a télen arató földrészekről különben az idén még mit sem hallottunk. Tavaly ilyenkor már sűrűn szerepeltek a nemzetközi piacokon mumusként rossz hausseista-gyerekek ijesztgetésére.

A Bradstreets szerint különben sokkal jelentékenyebb az Unio látható készletének gyarapodása. Kitétt ugyanis e forrás szerint a visible supply millió bushelben:

	e héten	a múlt héten	gyarapodás
buzából	29.463	19.526	9.937
tengeriből	33.859	31.520	2.339

Előfordult készáru-eladások.

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 80 k. 10.20 frton, 200 mm. 80-5 k. sárga 10.— frton, 100 mm. 79-5 k. sárga 10.05 frton, 100 mm. 79 k. 10.— frton, 1000 mm. 79 k. átlag 10.— frton, 500 mm. 77-8 k. átlag 10.— frton, 500 mm. 78-5 k. átlag 10.— frton, 100 mm. 77-8 k. kevert 9.80 frton, 200 mm. 76 k. 9.90 frton, 200 mm. 73-4 k. 9.20 forinton.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. átlag 9.95 frton, 100 mm. 78 k. 9.95 frton, 1000 mm. 78-5 k. 9.95 frton, 100 mm. 78 k. 9.85 frton, 200 mm. 76 k. 9.60 frton.

Fehérmegyei: 600 mm. 77-5 k. 9.95 frton, 100 mm. 76-8 k. 9.90 frton.

Hartai: 1370 mm. 76 k. 9.85 frton.

Szentesi: 2000 mm. 78 k. 10.01-25 frton.

Bánsági: 2200 mm. 77-8 k. 9.65 frton.

Bicskei: 150 mm. 75 k. 9.70 frton.

Felsőtiszai: 150 mm. 78-5 k. 9.95 frton.

Raktáraru: 1400 mm. 76-5 k. 9.60 frton.

Szerbiai: 2000 mm. 77 k. transito 7.97-5 forinton.

Romániai: 5000 mm. 78-5 k. transito 8.07-5 frton, 100 mm. 78 k. transito 8.— frton. Mind három hónapra.

Rozs. 100 mm. pestvidéki Budapest par. 7.70 forinton készpénzben.

Zab. 100 mm. elsőrendű Budapest 6.— frton, 100 mm. elsőrendű Budapest 5.97-5 frton, 200 mm. elsőrendű Budapest 5.80 forinton készpénzben.

Tengeri. 100 mm. oláh Budapest 5.45 frton készpénzben.

Árpa. 100 mm. takarmány Kőbánya 6.40 forinton készpénzben.

Raktárállomány:

Közraktár: Buza 118800 mm. Rozs 7900 mm. Árpa 46600 mm. Zab 29700 mm. Tengeri 11100 mm. Liszt 11900 mm.

Raktárház: Buza 28448 mm. Rozs 1726 mm. Árpa 519 mm. Zab 883 mm. Tengeri 56 mm. Liszt — mm.

Silos: Buza 12000, Tengeri 500.

Hivatalos készárujegyzések.

Áru	Mennyiség	100 kgr. készpénz-ára		100 kgr. készpénz-ára		
		frtól	frtlig	frtól	frtlig	
Buza	uj tiszavid.	74	—	75	9.85 9.50	
		76	9.55 9.85	77	9.70 9.75	
		78	9.80 9.90	79	9.95 10.—	
		80	10.05 10.10	81	—	
" pestvidéki	74	—	75	9.80 9.45		
	76	9.50 9.60	77	9.65 9.70		
	78	9.75 9.85	79	9.90 9.95		
	80	10.— 10.05	81	—		
" fehérm.	74	—	75	9.35 9.50		
	76	9.55 9.65	77	9.70 9.75		
	78	9.80 9.90	79	9.95 10.—		
	80	10.05 10.10	81	—		
" román	78	7.90 7.95				
	77	7.80 7.85				
rozs	elsőrendű	70—72	7.75 7.85			
		másodr.	—	7.65 7.75		
árpa	takarm.	60—62	6.— 6.80			
		szeszfőz.	62—64	6.70 7.20		
		sörfőzésre	64—66	7.50 8.50		
zab	uj	39—41	5.75 6.05			
tengeri	ó	bánsági	—	5.55 5.65		
		másnemű	—	5.50 5.55		
repce	ó	káposzta	—	12.25 12.75		
		másnemű	—	—		

Hivatalos határidőjegyzések.

Áru	Határidő	Déli tőzsde zárata			
		október 18-án	október 19-án	október 18-án	október 19-án
buza	október	9.15	9.20	9.25	9.30
	november	—	—	—	—
	márczius	9.25	9.28	9.35	9.38
rozs	október	7.80	7.90	8.—	8.10
	november	—	—	—	—
	márczius	7.78	7.80	7.89	7.91
tengeri	október	5.50	5.60	5.50	5.60
	november	—	—	—	—
	május	4.68	4.67	4.69	4.70
zab	október	5.65	5.70	5.85	5.70
	november	—	—	—	—
	márczius	5.89	5.91	5.91	5.93
repce	augusztus	12.60	12.70	12.60	12.70

Előfordult határidőkötések.

Délelőtt. Buza márczius 9.80—81—27—38—9.35, október 9.20—9.30. Rozs márczius 7.79—7.90 október 8—8.10. Tengeri május 4.66—4.70, október 5.50—5.60. Zab márczius 5.92—90—93—5.92 október 5.65—5.70.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, csütörtök, 1898. október 20-án.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Évi bérlet 189. Havi bérlet 17.

Essex gróf.

Szomorújáték 5 felvonásban. —
Írta: Laube Henric. Fordította:
Szigligeti.

Személyek:

Erzsébet	Jaszay M.
Essex gróf	Palló
Lord Burleigh	Gyenes
Lord Nottingham	Egressy
Sir Walter Raleigh	Somló
Southampton gróf	Iványi
Lady Nottingham	Narothy M.
Rutland grófné	F. Márkus
Sir James Raipha	Szilágyi I.
North király	Beszáros
Derby gróf	Magas
Cult, tükör	Dezso
Jonathan	Gabányi
Robsay, szolga	Körömezei

Kezdeté 7 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ

Évi bérlet 105. Havi bérlet 9.

Aida

Opera 4 felv. Zenéjét írta Verdi.
Szövegét szerzte Ghislanzoni.

Személyek:

A király	Kernál
Amneris	Hilgermann
Aida	Vasquez M.
Radames	Larizza
Ramphis	Szendrói
Amonasro	Beck
Küldött	Ney B.
Főpapnő	Bertis M.

Kezdeté 7 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nagy bérlet 8. Havi bérlet 8.

A rejtett arcz.

Vígjáték 4 felvonásban. Írta:
Shumenthal Oszkár. Fordította:
Adorján Sándor.

Személyek:

Mengers	Náday
Sitty, leánya	Csillag T.
Mengers Sarolta	Cs. Alségi
Dronheim Ottó	Császár
Koberstein	Vizvári
Maltiz	Zilahy
Caspari	Szigeti
Szilónia	Boér H.
Alice, leánya	Keczeri

Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

A baba.

Látványos operette 4 szakaszban.
Írta: Ordonneau Maurice. Zenéjét
szerzette: Audin Edmund.

Személyek:

Laszlo	F. Hagyi A.
Maximin	Vidor
Hilarus mester	Nameth
Hilarusné	M. Csatai
Alésia, leányuk	Kury K.
La Chantrelle	Soltymosi
Loremois gróf	Toilagi
Balthasar	Horváth
Josse	Talján
Egy jegyző	Ujvári

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

787. szám. 787. szám.

A végrehajtó.

Böház 3 felvonásban. Írták
Sylvane és Artus. Fordította dr.
Béldi Izor.

Személyek:

Chéradame	Hegedus
Octavie	Nisó L.
Brocatel, ügyvéd	Tapotczai
Antoinette	Molnár R.
Largilete	Szerény
Pimporet	Gyöngyi
Kapitány	Kazalicszky
Cyprienne	Deili E.
Marianne	Boross
Zelie, szakácsné	Makroczyne
Rendőrbiztos	Magyar
Bérszolga	Rónászeki
Justine	Murkócsy

Kezd 7 és fél órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Aranylakodalom.

1848—1898.
Látványos alkalmi játék nyolcz
képben, dalokkal és táncokkal.
Írták: Beúthy László és Rákosi
Viktor. Zenéjét összeállította:
Fekete J.

Személyek:

Koltay Jenő	Molnár L.
Katalin	Gróó
Béla, fiuk	Kardos A.
Nyárády	Giréth
Honka	Aranyossy
Vidás János	Kemény
Fimerenczia	S. Szilassy
Bem tábornok	Láposi
Petőfi, százados	Gabányi
Mikulák Janó	Rózsaszegyi
Krausz bácsi	Sziklai
Táncsics	Kovács
A kormányzó	Füredi R.
Kurucz felfelátó	Kardos
Pista, vőlegény	Odry
Boriska	Szalay
Nikolajevics Irán	Giréth K.
Szergejevics	Odry Z.

Kezdeté 7 órakor.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar Színház	Vár Színház
Péntek	Spanarelle Az attaché	A bolygó hollandi	A hálókocsik ellenőre	Nagyapó	A krokodilus	—
Szombat	A négy évszak	Ninon A piros czipő	A végrehajtó	Tamu- hercegnő	Corignanék válópöre	—
Vasárnap d. u.	II. Rákoczy Ferenc fogsága	—	Prony utcai ur Órult vagy szent	A kis alamuszi	A krokodilus	—
Este	A komédiások	A hugonották	—	Nagyapó	Corignanék válópöre	—

**Az uri közönségnek
legjobban ajánlom
ruhabérleti rendszeremet**
Deutsch F. Károly, Andrassy-ut 1.

A feltaláló Dr. Meidinger tanár úr által kizárólag birtokolt
Meidinger kályhagyár
Heim H., Budapest és Bécs
cs. és kir. udvari szállító.
Kittinő hírnevű cs. s kir. kiz. szab. kályháink
MEIDINGER-OFEN
H. HEIM
valóságban oszák főnkünkban
Budapesten, Thonet-udvar, kaphatók.

**Kőbányai Király-Sörfőző-
részvénytársaság.**
Alapítke: 4,800.000 korona. Telefon: 61—50.
„Góliát-Maláta-sör.”
Bajor módra készült ezen legjobb sörgyárt-
mányunk arra van hivatva, hogy az enemi kül-
földi árukat kiszorítsa.
Kellemes zamataja miatt kedvelt **üdítő ital**
és **gyógyhatásánál fogva** a legelső orvosi szak-
tekintélyek melegen ajánlják: különösen **dr. Ko-
rányi Frigyes** és **dr. Kéti Károly** egyetemi
tanár urak tanusítják, hogy ezen sör sikeresen hasz-
nálhatóan bizonyult. Idegbajokban, vérszegénység-
nél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél maláta-sör-
rünk valóságos gyógyszer.
Árak vidékre:
Nagy láda: 60 kis palaczk 6 frt,
betét 4 frt, összesen 10 frt. — Kis láda:
30 kis palaczk 3 frt, betét 2 frt, össze-
sen 5 frt budapesti vasúti állomásra szállítva
utánvétellel.
Hónapokig eltartható. A ládákért és pa-
laczkokért adandó 4 frt, illetve 2 frt betétet — azok-
nak bérmentes visszaadásakor — visszaszolgáltatjuk.
Megrendeléseket elfogadnak: Gyári
irodánk Kőbányán. Városi irodánk: VII., Kertész-u.
40. és vidéki raktárosaink. **Budapesten kapható**
minden nagyobb fűszerkereskedésben
és poharankint a Quisisana buffetben
Váci-körút 12.
**Kőbányai Király-Sörfőző-
részvénytársaság.**

Angol és francia
toilettek
és kalapok
a legújabb modellek után a legolcsóbb kivitelben, mérsé-
kelt árakon.
A. LEGRAND
Budapest, IV., Váci-utca 25. szám, I. em.

BUTOROK
részletfizetésre
legjutányosabb áron
Ehrentreu és Fuchs
testvéreknél
Budapest, Teréz-körút 8.

Fontos önvédelemre.
Buldog-Nemesis
6 lövölt revolver csak
BUTOR
készpénzért
ugyszintén.
részletfizetésre
legjutányosabb árak mellett
kaphatók
GONDA S.
butorraktárában,
VII. István-tér 7.

Való-
di francia különlegessé-
gek oszák F. Bernog-
rand als leghíresebb pá-
risi gyártó legolcsóbban
beszerezhetők
Polgár Sándornál
Budapest,
VII., Erzsébet-körút 50.
Részletes képes árjegy-
zék ingyen és bérmentve kü-
ldetik

Makulatura-
papir
olcsón kapható
Czím a kiadóhivatalban.

Magyar Borpincze
palackborainak főarudája
V., Mérleg-utca 4. szám,
főkaruda
VII., Erzsébet-körút 56. sz.
Van szerencsénk a n. é. közönség szives
figyelmét kitérő palackborainkra felhívni:
fehér és vörös asztali borok 35 krtól kezdve
palaczkkal együtt, ugyszinte az ország elő-
kelő és jelentékeny termelőinek fajborai nagy
választékban kaphatók. A **Dörgicsei Kegyes**
Tanítórend eredeti töltesű palaczkosított bora-
inak, ugymint **Lonszky Adófi tokaji asz- és**
szamorodni borainak fölerakata.
Telefon-szám 415.
Radó és Zarsa
Budapest, V., Mérleg-utca 4. sz.

Finom női fehérneműeket és
menyasszonyi kelengyéket
jutányos árban, legnagyobb választékban ajánl
Kanitz Ferencz és Tsa
szepességi vázaronraktára
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Több száz szoba asztalos- és kárpitos
BUTOR
kizárólag szilárd munká a legújabb stílyben a következő árakon adatkak el kezesség mellett.
2 székreny 30 frt
2 ágy 25 frt
1 ottomán 28 frt
1 kredenz márvánnyal 45 frt
1 ebédlő-asztal 20 frt
Hálószobák 120, 140, 160, 170, fittól feljebb 300 frt-ig
angol-, barok-, renaissance stílyben.
Üzletünk kizárólag csak
VIII. ker., Kerepesi-ut 9/a. sz.
Pannónia-aszálloda mellett.
1 szalon garnitúr 80 frt
1 szalon garnitúr, bársony 120 frt
1 szalon garnitúr, selyem 135, 150, 165, 180, 200 fittól
egész 300 frt-ig
1 ebédlő-díván 50, 55, 60 frt
Ebédlő berendezések 160, 185, 200, 230, 250, 300 frt-ig.
Angol-, barok-, góthstílyben 300 fittól, 2500 frt-ig és
feljebb.
Patyi Testvérek
fő- és székvárosi butortelep.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Minden szó 2 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körut 65. szám.

Előre fizetendők készpénzben, levélbélyegekben vagy postautalványon.

Vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegilleték is fizetendő. — Czészerű az apróhirdetést postautalványon beküldeni, s a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget s a levéljegyeket beküldeni. Mindenki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK AZ ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker. József-körut 65.) a következő üzletekben:

- I. ker., János-utca 22. **I. ker., János-utca 22.** *Év. Balaszevá György négytűzős, Eisenbach Vilmos fűszerkereskedése,*
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **II. „ Fő-utca 7. sz. alatt** *Eisenbach Vilmos fűszerkereskedése,*
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz.** *Bzantó Márk, dohánytűzős,*
- IV. „ Harisich-bazár **IV. „ Harisich-bazár** *Déval Józsefné, dohánytűzős,*
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **IV. „ Petőfi-tér 3. szám** *Hemetsek A. J. dohánytűzős és újságáru,*
- V. „ Nagykörönd-utca 20. sz. **V. „ Nagykörönd-utca 20. sz.** *Löwinger Gyula, fűszerkereskedése,*
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **V. „ Dorottya-utca 13. sz.** *Well Vilmos, dohánytűzős,*
- V. „ Váci-körut 6. szám **V. „ Váci-körut 6. szám** *Moreno Janka, dohánytűzős,*
- V. „ Sipót-körut 22. szám **V. „ Sipót-körut 22. szám** *Wollák Zsigmond, dohánytűzős,*
- VI. „ Jerecz-körut 54. szám **VI. „ Jerecz-körut 54. szám** *Breuer nővérek, dohánytűzős,*
- VI. „ Andrássy-ut 48 szám **VI. „ Andrássy-ut 48 szám** *Rohozay Ilona, dohánytűzős,*
- VII. „ Erzsébet-körut 50. szám **VII. „ Erzsébet-körut 50. szám** *Heisler Réza, dohánytűzős,*
- VII. „ Erzsébet-körut 7. szám **VII. „ Erzsébet-körut 7. szám** *Freud J. dohánytűzős,*
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérh. **VIII. ker., a Nemzeti színház bérh.** *Sopronyi V. dohánytűzős,*

s ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségeesen megadtnak.

LEVELEZÉS.

Pistike. Mindkettővel végtelen örömet szeretél, utóbbi ma szállott ablakomra, bár te kopogtatással volna személyesen és valószínűbb kívánságod, mily kedélyes lenne. esetleg négyesben. Résztvevő nagy, hogy a tervezett boldogság koszorúja egyetlen virággá tömörült, ismerem ezen érzést. Áthelyezésem jövő hét közepén várom. Csókollak. 2175-1

Jzé. Vége türelmemnek. Semmi tudósítás magától. Levélét mielőbb várom. Blumen—Mary. 6957-1

Szókém. Van itt egy pár leveled, tudod, olyan. Azt hiszem, hogy már levelem megkaptad. Válaszolj rá azonnal. Mért nem telefonálsz? Csókoll Barnád. 6586-1

Sárka. Örömmel hallottam, mily nagyszerűen mulatott és képelem, mennyire ünnepelték ott. Természetesen rám most nem is gondol. De azt nem is csodálom. Meddig marad még ott? Könyörgöm, hogy jöjjön már haza, úgy vágyom magácskát látni! Csókolja kacsóit az Aranysoke. 6582-1

Grete. Kincsünk neve alatt levél van. Ölel szerelmed Faust. 6963-1

Vadrózsa. Azt hiszem, hogy ebben a szép időben ki-jöhetsz és azért én mindenestre érted megyek. Jól vagy már, aranyos? Ölel és számtalanszor csókoll Papusod. 6584-1

Franka. Tudom, hogy haragszik reám, mert nagyon ritkán látogatok el önökhöz. Tudja-e az okát? Ugy-e nem tudja? Megmondom. Beszéljünk őszintén, annyi sokféle emberek járnak most oda, hogy nem kívánhatja tőlem, hogy én is oda járjak. Én az olyan „kever” népséget” látni sem akarom. Ez az egész üdvözlöm önt, ugyszintén kedves anyját és Erzsikét. Árnika. 6590-1

Francia zászló alatt szenzációs utleírás másodikk kiadásban megrendelhető minden könyvkereskedésben. 2173-1

HAZASSÁG.

Igen szép 22 éves magas termetű izr. vallásu hölgy házasság czéljából óhajt ismeretséget kötni egy biztos egzisztenciával bíró uricimberrel. Csakis teljes névvel ellátott levelekre válaszol melyet „Ilonka” néven a kiadóhivatalba kér. 6564-2

Nősülni óhajt egy 32 éves iparos, oly 20-25 éves leánnyal szeretne e czélből megismerkedni, kinek 3-4000 ft hozománya van. Leveleket a kiadóhivatalba kér „Szerencse” jelige alatt. 6528-2

ALLÁST KERES.

Gazdasági számtartó, kereskedelmileg is gyakorolt, német-magyar levelező, nagyobb gazdaságban állást keres, hol a gazdasági belső teendőket is elvégzi. Ajánlatok „Gazdasági számtartó” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 6578-3

Okleveles óvónő, kinek jó gyakorlata van és ki- leánnyal tünő bizonyítványokkal rendelkezik, órák adására, esetleg félnapra ajánlkozik gyermekek mellé, elemi osztályokra is előkészít. Czim a kiadóhivatalban. 6118-3

Pénzbeszedő, vagy ehhez hasonló állást keres egy ember. Szükség esetében némi óvadékkal is rendelkezik. Czim a kiadóhivatalban. 6562-3

Zársat keresek 1000 forinttal oly gépezet, szabadalom kivételéhez, mely az egész világon egyedül áll. Ifj. Oravszky Endre Budapest, Vörösmarty-utca 52. sz., ajtó 1. 2171-4

ALLÁST KAPHAT.

100—200 forint havi mellékeresetre tehet szerti tőkebefektetés nélkül, otthoni munkával, az ország bármely részén lakó, bármint foglalkozásu férfi vagy nő, a „Kereskedelmi Vegyészeti” című mű utmutatásai nyomán. A könyvet 1 forint 70 krajczárnak postautalványon beküldése ellenében ajánlva küldi még a „Kereskedelmi Vegyészeti” könyvkiadóvállalata Ujpest, István-utca 2. sz. 2083-4

Előkelő fővárosi szabó-műhelyben tisztességes házból való tanulóleány azonnal felvétetik. Czim a kiadóhivatal. 6455-4

Magyar és német asszony, ki mindkét nyelven stenografál és szép írással bír, egy helybeli részvénytársaságnál alkalmazást nyerhet. Ki már irodában alkalmazva volt előnyben részesül. Ajánlatok „R.” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 6570-4

Jó házból való fiatal embe mint gyakornok fizetés mellett felvétetik. Benyovits Adolf L. butor üzletében, Károly-körut 9. 6961-4

OKTATÁS.

Correpetitornak ajánlkozik gimnásiumi vagy kereskedelmi iskolai tanulóhoz egy kereskedelmit is végzett joghallgató. Czim a kiadóhivatalban. 6416-5

Francia órákat ad tanárjelölt, ki több évet Párisban töltött. Levelek „Francia” czimen a kiadóba kéretnek. 6328-5

Zongora-órákat szerény díjazás mellett ad házban, vagy házon kívül gyakorolt zongora tanítónő. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 6074-5

Correpetitornak, vagy házitánítónak ajánlkozik gimnásiumot végzettjoghallgató. Czime a kiadóhivatalban megtudható. 6478-5

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Ujpesten egy adómentes ház, mely 17 lakásból és 2 üzleti helyiségből áll, elutazás miatt sürgősen eladó. Értekezni d. u. 3-6 óra közl. Czim a kiadóhivatalban. 6454-7

A Ságymányoson, valamint Angyalföldön Szent László-uton és Petneházy-utczában, néhány telek jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 5402-7

ELADÁS.

Édes és zamatos nagybányai gesztenyét 5 kilós zsákokban bérmentve, 2 forint utánvét mellett küldök. Ember Elek, Nagybánya. 2159-8

Kávéház, szép, igen jó üzlet a főváros legélénkebb helyén haláleset miatt olcsón átadó. Ajánlatokat a kiadóhivatal közvetít „U. U.” jelige alatt. 6468-8

Elegáns menyasszonyi ruha olcsó áron eladó Czim a kiadóban. 2088-8

Kerékpár angol, teljesen jó karban, megbízásból 50 ftért eladó. Czim a kiadóban. 2163-8

Árczképeket jénkép után életnagyságon rajzol es fest a legjutányosabb árban, Kiss Gusztáv, arczképfestő, Pécel (Pestmegye.) Levélbeli megrendeléseket pontosan teljesít. 2177-8

Ruhatár, hat-ajtós, helyszűke miatt, minden elfogadható áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 6959-8

VÉTEL.

Magyar Compass 1873—1883-iki évfolyamait megvételre kerestetnek. Ajánlatok az év megjelölésével a kiadóhivatalba. 6046-9

Kasznált előszoba- szekrényt keresek megvételre. Czim a kiadóhivatalban. 6298-9

KIADÓ SZOBÁK.

Teljes ellátást kaphat két fiatal ember ez idei tanévre egy tisztességes izr. családnál, közel az Erzsébet-körut és a Bercsai-utczához. Czim a kiadóban. 5914-10

Első emeleti utcai szoba, csinos butorizzal, külön bejáratú kiadó. Czim a kiadóban. 5970-10

A Kerepesi-uton egy kényelmes 2-ablakos utcai szoba kiadó, teljes ellátással együtt havi 45 forintért. Czim a kiadóhivatalban. 6144-10

LAKÁS KERESTETIK.

Üzlethelyiség kerestetik, nem nagy. Lehetőleg a belvárosban, november 1-ére. Arral ellátott ajánlatok kéretnek „Elegáns” czimen a kiadóhivatalba. 6466-11

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának, műhelynek, divatszalonnak, egyleti helyiségnek, vivőteremnek, magániskolának vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3662-17

Nagy bolthelyiség a József-körut legnagyobb formalmu helyén kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4706-17

KÜLÖNFÉLE

Köhögésnél, rokdtságnál vegyen 30 krért Réthy-féle Pemetefü-czukorkát. 1587-18

STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon).

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest, V., Fürdő-utca 4.

Évi bevétel	27,500,000
Kiutalt nyereséményrészek	150,000,000
Vagyon	220,000,000
Halálesetek folytán kifizetve	450,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világhötvények. Kötvények érvényben tartása díjzétések elmulasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

A szabadalmazott

„FAIRBANKS“-mérlegek

százados rendszerűek, tolosúlyos fémmerőkarokkal bírnak és a híd minden pontján egyenlően mérlegelnek.

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket.

különböznözöldák, gazdaságok, közszégek és uradalmak részére a legjobb meggyőződéssel ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok kedvezményben részesülnek.

„FAIRBANKS” mérleg- és gépgyártó részvénytársaság.

Budapest, Andrássy-ut 14. Gyár: Váci-ut 156.

Megrendelések közvetlen közp. irodánkhoz Andrássy-ut 14. sz. intézendők.

Nagy bolthelyiség

a József-körut legélénkebb helyén f.

é. november hó 1-ére kiadó.

Czim a kiadóhivatalban.